AZTAG
JOURNAL ARMÉNIEN
B. P. 587
BEYROUTH, Liban
Directeur - Propriétaire
HAIG BALIAN

ԳԱԾՆԵՑԻՆ
ՍԻՐԻԻԱ տար. 425, Վ.ՇՏԱՄՍԵԱՆ 225 Ս. Դ.
ԱՐՏԱՀԱՄ. տրի. 16. Վ.ՇՏԱՄՍԵԱՆ 4 տոլար
Տնօրէն - Խմբագիր՝ ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ

ԱԶԴԱԿ

ازتاك

جريدة سياسية ادبية اقتصادية حرة

ԵՐԿՕՐԵԱՅ ՀԱՅԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ ՅՈՒՆՈՒԱՐ 15 1931
ԶԵՌՔԷ ՀԱՏԸ 3.50 Ս. Դ.

Դ. ՏԱՐԻ | Ամեն առաքում պէտք է ընել թերթիս տնօրէնին նայելու | ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ՝ ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ, ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ ԵՒ ՇԱԲԱԹ ՕՐԵՐԸ | Չհրատարակուած ձեռագիրները չեն վերադարձուիր | Թիւ 113 (405)

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ԴԱՐՄԱՆԸ

Մեր դիրքը շատ պարզ է և որոշ գաղութներու ազգային գործերուն հանդէպ։

Բանիցս շեշտած ենք և կը կրկնենք որ, աւելի արդիւնաւորելու համար թափուած անհատական ջանքերը, աւելի ներդաշնակելու և կանոնաւորելու համար գաղութներու մէջ անկապ գործող անհատական ոյժերուն աշխատանքը, անհրաժեշտ է ստեղծել զուտ գաղութային կազմակերպութիւն մը, որուն մէջ կարենայ մտնել ամէն պարկեշտ ու հայրենասէր հայ, նուիրուելու համար գաղութներու ազգային գործերուն։

Գաղութներու մէջ ոչէ քաղաքական հեռանկար հետապնդելէ հեռու ըլլալով, մեր քաղաքական կուսակցութիւնները պէտք չէ միջամտին ըլլան մեր գաղութներու ներքին գործերուն, եթէ չեն ուզեր ամբողջովին խրուիլ սին և ապարդիւն պայքարներու մէջ և երեսի վրայ ձգել մեր ազգային գոյութեան, ազատութեան և անկախութեան համար հարկ եղած քաղաքական պայքարները։ Կուսակցական մենատիրութիւն դարձնելու աշխատիլ գաղութներու ազգային գործերը և հակառակի համագործակցութեան, կը նշանակէ բոլորովին զուրկ ըլլալ ազգային իմաստներէ և մեր գոյութեան հիմնական պայմաններու գիտակցութենէն։ Տէրտէրի և ժամկոչի հարցերէն անդին մտածելու կարողութենէն զուրկ կազմակերպութիւններ, ոչ մէկ ծառայութիւն կրնան մատուցել հայ ժողովուրդին և անոր արդար գատին։ Խաղաղ ու համերաշխ գործակցութեան անընդունակ տարբեր և այդ համագործակցութեան ստիպողականութիւնը ուրացող անհատներ, մեր ժողովուրդի գոյութեան թշնամիներն են։

Մանաւանդ մեր գաղութը պէտք ունի ամենէն աւելի համերաշխ և բոլոր հոսանքներու պատկանող խաղաղ և պարկեշտ անհատներէ բաղկացած ազգային մարմիններու, որպէսզի կարենայ հեղինակութիւն ունենալ և իր կամքը պարտադրել այլազան երկիրներէ հաւաքուած և տարբեր բարքեր ունեցող հայ բազմութիւններու։ Ոչ իշխանութիւն ունինք և ոչ ալ տարբեր ուժ մը՝ տրուած որոշումները կարենալ գործադրելու համար. մեր ժարմիններու ուժն ու ոստիկանութիւնը պէտք է ըլլայ ժողովուրդին մօտ վայելած վստահութիւնն ու համակրանքը։ Ոչէ մարմին, երբ չվայելէր ժողովուրդի յարգանքն ու վստահութիւնը, գատապարտուած է ամլութեան, որովհետև իր տուած որոշումները արձագրութեան տեսակներուն մէջ կ'արձագրուին, բայց չեն գործադրուիր։

Ուրախութեամբ պէտք է արձագրել որ մեր գաղութը վերջին երկու տարուան ընթացքին բաւական խաղաղ կեանք մը ունեցաւ և գրեթէ գաղրեցան կուսակցական պայքարները։ Ազգային գործերու շուրջ մտնաւանդ, ոչէ պայքար գոյութիւն չէ ունեցած կուսակցութեանց միջև։ Նշանակուած մարմինները բոլորովին զերծ միջամտութիւններէ, կուսակցական ընդդիմադիր ճակատ չեն ունեցած։

Այս բոլորին հետ սակայն, ցաւալի է ըսել որ, ազգային մարմինները չեն կրցած գործադրել իրենց որոշումները և ոչ ալ պիտի կրնան գործադրել, քանի որ ժողովուրդի վստահութիւնը չեն վայելեր։ Գրեթէ Լիբանանի բոլոր շրջաններու մէջ, ուր տասը հայ ընտանիքներ կը գտնուին, դպրոցի և եկեղեցիի խնդիր մը ունին և պառակտուած են։ Առաջնորդարանի մէջ միջամտութիւնը շատ անգամներ ոչ միայն տարակարծութիւններու հարթումին չեն սատարած, այլ աւելի հրահրած են կիրքերը և բոլորովին հեռացուցած հաշտութեան և համագործակցութեան կարելիութիւնները։ Ահա՛ հոս, մեր աչքերուն առջև կը տեսնենք Ամանոս քէմբի մէջ ամիսներէ ի վեր շարունակուող ոգեղ ու ամօթաբեր պայքարները։ Վարչական ժողովը չկրցաւ հաշտեցնել երկու հակառակորդ կողմերը, որովհետև առաջին օրէն հեռացաւ օրէնքի սահմաններէն, շնորհիւ իր անդամներէն ոմանց կողմնակցութեան։

Զենք ուզեր երկարել շարքը նման ոգի դէպքերու։ Մենք, ինչ ալ ըլլայ, կողմնակից են որ ժողովուրդը ճանչնայ իր վերին մարմինները եւ գործադրէ անոնց որոշումներն։ Բացարձակապէս կը դատապարտենք եկեղեցին ու դպրոցը իրենց անձնական հակառակութեանց թատերաբեմ գործածող խռովարար ազգայինները։ Ոչ մէկ թոյլատրութիւն ընելու կողմնակից ենք այն ազգայիններու, որոնք մեր գաղութներու մէջ սին վէճեր եւ կրկսառակութիւններ յառաջացնելու կ'աշխատին և կը խանգարեն մեր ժողովրդի խաղաղութիւնը։ Նման խանգակիչներ պէտք է կրեն իրենց արժանի պատիժը։

Բայց ինչպէ՞ս։

Ազգային վերին հեղինակութեան միջոցով միայն։

Եւ այդ հարելի է ազգային մարմիններու վայելած ժողովրդականութեամբ եւ վստահութեամբ։

Ենթադրել որ ոեւէ որոշում գործադրելու համար կառավարութեան միջամտութեան պէտք է դիմել, ապարդիւն փորձ մըն է եւ կրնայ ունենալ շատ աղէտաբեր հետեւանքներ, որոնց այնքան ծանր պատասխանատուութիւնը պիտի ծանրանայ օրուան ժողովականներուն եւ հոգեւոր պետին վրայ։ Վերջ ի վերջոյ պէտք է վստահ ըլլալ որ իշխանութիւնները դիմումով կամ վարչական կարգադրութեամբ չեն կրնար ժողովրդին պարտադրել նշանակուած եւ պետական վաւերացման ենթարկուած ծրագիր-կանոնագիր չունեցող ազգային մարմնի մը որոշումները։

Այս տխուր եւ անմխիթար իրականութեան վերացման համար միայն կարելի միջոցն է գաղութային կազմակերպութիւնը բոլորովին ջնջող գետնի վրայ եւ մասնակցութեամբ ամէն հոսանքի պատկանող պարկեշտ եւ համերաշխասէր ազգայիններու։

Այս է դարմանը։

ԻՆՉ ԿԸ ՄՏԱԾԵՆ ՈՒՐԻՇՆԵՐ

ՀԱՅԱՍՏԱՆ

«Ազգարար» 1930 հայկական տարիի մասին խօսելով 9 Յունուար թիւին մէջ Հայաստանի մասին կը գրէ։—

Ինչպէս Մոսկուայի, Երեւանի մէջ ալ բուռն թափ ստացաւ ընդդիմադիր շարժումը, տեղի տալով խոր պառակտումներու եւ սուր վէճերու։ Եւ որովհետեւ վերջ զսպեցին շարժումը եւ պատժեցին պարագլուխները, վառն ալ նոյն ձեւով մխրճագործում կատարեցին, տնտեսագուրկ ընելով բազմաթիւ ղեկավարներ, սկսեալ Մ. Հայաստանի խմբագիրներեն մինչեւ գործավար Զաւեան եւ Կեդր. Կոմիտէի նախագահ Սարգիս Կասեան, որ Հայաստանի ամենաբարձր պատասխան կը գտնէր։

Երեւոյթը անսովոր չէ։ Կեդրոնը մարդեղ չեղոյ, Աթաին բնականաբար պիտի մարդեր նաեւ գաւառները։ Անսովորը՝ ձեւն է։ Այն ինչ որ պիտի կատարեր Երեւանը, հոգ չէ թէ հրահանգով, կատարուեր Թիֆլիսը։

Պարզ է որ եղածը՝ ինքնուրոյնոն իրաւունքի ոտնակոխում մըն է, ամեն կերպով ցաւալի։ Տարուած նամմուտական տաներեն, Մոսկուա ասիենանաբար իր ձեռքը կ'առնէ յեթին իրաւասութիւնն իսկ։ Այսպէս, անցեալ տարի ջնջեց հանրապետութեանց ներքին գործավարութիւնները ալ, այդ պատասխանը յանձնելով իր կողմեն կարգուած ներկայացուցիչներու։ Յետոյ, Հայաստանի բոլոր ելեկտրական կայանները վարչութիւնը փոխանցեց Անդրկովկասի իշխանութեան։

Միւս կողմէ, համապատասխան նրպասներուն ալ մեծագոյն բաժինը կ'երթայ միւսներուն, եւ մանաւանդ Վրաստանի, որ Կովկասի տեղն է. ազդեցիկ վարիչներ ունենալով թէ՛ Թիֆլիսի եւ թէ Մոսկուայի մէջ։ Այսպէս է որ, հակառակ կեդրոնի բնենութեան եւ վկայութեան թէ Լենինականի հակրդեղը լաւագոյնն է, շատարի գործարանը հոն չհիմնուեցաւ, այլ Վրաստան...։

Այս առթիւ, սակայն, արդարութեան տարրը տանք, զսնուելնակութեամբ արձանագրելով որ Պ. Տեր Գարրիելեանի կառավարութիւնը երկու անգամ պնդեց Երեւան-Սեւան երկաթուղիին շինութեան վրայ, հակառակ Թիֆլիսի առարկութեան թէ հարկ չկայ ասոր։ Խնդիրը փոխադրուեցաւ Մոսկուա եւ անկէ հրամայուեցաւ նոր ճնշութիւն մը կատարել։ Արդիւնքը յայտնի չէ, բայց ինչ ալ ըլլայ, գնահատելի կը մնայ Երեւանի ցոյց տուած նահանջախնդրութիւնը։

Միաժամանակ, ի նպաստ Երեւանի արձանագրեմ կաթողիկոսական ընտրութեան վերաբերեալ զոյց մը։ Ինչպէս յայտնի է Գեւորգեան խորհուրդը հաղորդեց թէ արտօնուած է ընտրութիւնը եւ թէ ըստով վիզէ պիտի տրուի պատգամաւորներուն։ Ցետոյ, սակայն, իմացուց թէ ընտրութիւնը յետաձգուած է։ Իրականին մէջ, եղածը մերժում մըն էր. բայց այս առթիւ ըսուեցաւ թէ յանցանքը վերեն է. Երեւանը արտօնած է, բայց Մոսկուա չէ հաւանած։

Չենք գիտեր թէ որքան նիշդ է զոյցը. բայց եթէ ընտրութիւնը տեղի չպիտի ունենայ, պիտի ուզեմէ գոնէ որ այս դժբախտութեան մեղքն գերծ մնար հայկ. կառավարութիւնը։ Զէ՞ որ հակառակ պարագան շատ ցաւագին պիտի ըլլար։ Իբրեւ օտար, Մոսկուան վերջ ի վերջոյ կրնայ արդարանալ իր մերժումին մէջ. բայց Երեւան՝ ո՞չ։

Ինչ կը վերաբերի մշակութային-տնտեսական կացութեան, պէտք է ուրախութեամբ արձանագրել որ կացութիւնը գէս չէ իր ընդհանուր հաւասարակշիռ մէջ։ Այսպէս թէ այնպէս, հակառակ ամեն սեղմումի եւ համայնացման նման անմիտ փորձերու, մեկ միլիոնի մօտ ժողովուրդ մը կայ որ միշ-տաս կը ջինեու կը տեսնայ։ Է՞, տարին մանի մը քար իսկ եթէ վրայ վրայի դրուի, նորեն բան մըն է։ Հայ ժողովուրդը տնաշէն է, եւ գիտէ քարն անգամ հողին վերածելու հրաւէրը։

ԳՐԱԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐ

Վ. ՀՈՒԿՆԵՐՈՒ ԿԱՊՍԱՆ

Գրեց՝ Լեւոն Շանթ

Հին ու միջին դարերուն մէջ կարդալ գիտնալը և կարդացողները թիւր շատ էր սակաւ, ժողովուրդի մը շատ փոքր մէկ տոկոսը։ Տպագրութեան գիւտէն սկսած, եւ մանաւանդ պետական նոր բժիմի ընդհանրացումէն ի վեր, այս վերջին դարու մը ընթացքին, իբրեւ հետեւանք գիտութիւններու զարգացման ու ժողովրդականացման, լրագրութեան տարածման եւ պարտադիր ուսման, գիր գիտնալը և դիրք կարդալը հասա չհասնած թափի ու չափի։

Բայց և այնպէս հիմա այս վայրկեանիս ալ մարդկութեան անգին մեծամասնութիւնը զուրկ է գրքէ ու ընթերցումէ։ Նախ՝ բազմաթիւ դեղեր կան դեռ և ամբողջ ժողովուրդներ, որ ո՛չ գիր ունին և ո՛չ գրականութիւն, թէև հասուն եւ ընդունակ ժողովուրդներ են արդէն և յաճախ ալ հեր են շատ հետաքրքիր անդիր բանահիւսութեան մը, ինչպէս օրինակ քիւրտերը։

Երկրորդ՝ ժողովուրդներու մէկ մեծ մասը՝ «արեւելեան» բուսած ժողովուրդները, որոնք և՛ գիր ունին և՛ գրականութիւն, երբեմն նոյն իսկ շատ հին, շատ հարուստ ու բազմակողմանի գրականութիւն, ինչպէս օրինակ Չինը, Պարսիկը և մանաւանդ Հնդկաստանը, բայց ուր մինչև հիմա ալ կը շարունակուի գնա ու կը տիրէ միջնադարեան վիճակը, և կիրն ու գիրքը բացառիկներու մենաշնորհն է և ընդհանրապէս տիրող դասակարգերու սեպհականութիւնը։ Բայց նոյնիսկ «արեւմտեան» երկիրներուն մէջ պակաս չեն դեռ ժողովուրդներ, ուր գիր ու կարդալ գիտնալու գրութիւնը մեծ տարբերութիւն մը չունի այդ ասիական երկիրներէն։

Երրորդ՝ հարցը միայն գիր ունենալը և գրել-կարդալ գիտնալը չէ. մինչև անգամ այն «քաղաքակիրթ» պետութիւններուն մէջ, ուր իրա՛ւ որ ժողոված է պարտադիր ուսումը և ուր գրեթէ բոլորն ալ գրել-կարդալ գիտեն, առով դեռ չեն գարձած ընթերցող ժողովուրդներ։ Ուրիշ բան է կարդալ գիտնալը և բոլորովին ուրիշ բան է կարդալ ու զենալն ու կարդալ կարդանալը։

Այդ «քաղաքակիրթ» երկիրներուն մէջ մարդոց տուեալ մեծամասնութիւնը այն աստիճան խեղդուած է աշխատանքի ակ, այն աստիճան չատ աշխատութիւն կը պահանջուի իրմէն և այն աստիճան չնչին է իր աշխատանքէն իրեն մընած բաժինը, որ իր չոր հացը հանել կարողանալու համար բնաւ ժամանակ չունի ուրիշ բանի մասին մտածելու։ Սակայն միայն բանուորն ու գիւղացին չեն այդ լարուած ու անգութ աշխատանքին ասկ աքսորդը։ Նուազ լարուած չէ և այդ աշխատանքը կողմակերպող, վարող ու շահագործող մասը, տարբերութիւն մը չունի նաև առաջականի ու արհեստաւորներու աշխատանքը այդ տեսակէտէն։

Ամէնուն վրայ այ գարուս կնիքը կայ, կապիտալի կնիքը. ամէնուն աշխատանքն ալ տոմանակիր աշխատանքի կը նմանի. ամէնքն ալ յոգնած, լեղուն յոգնութենէ դուրս կախուած, ամէնքն ալ ջղային, և ամէնքն ալ անգութ, անհանգիստ ու խելակորոյս վազքի մը մէջ։ Մարդիկ ո՛չ թէ կ'աշխատին ու կ'արտադրեն ապրելու և վայելել կարողանալու համար, այլ ընդհանակար կ'ապրին ի միջի-այլոց ու կերպ մը քարշ կուտան կեանքերնին աշխատելու և արտադրել կարողանալու համար։

Մեր դարու տնտեսութիւնը բընանուած է խելագար սպորտով մը, խոշոր թիւերու և չափերու սպորտով։ Հին ու միջին դարերուն մարդոց բոլոր հաշիւները ընդհանուր առումով հազիւ կ'անցնէին տասնաւորներէն ու հարիւրեակներէն դէպի հազարաւորները, հիմա մենք ո՛չ թէ հազարներով ու տասնեակ հազարներով, այլ միլիոններով ու միլիարտներով անգամ չենք կրնար մեր հաշիւները փակել, կրնայ ցնել մեր տենչանքները և մեր ծարաւը յագեցնել։

Հին, բարի ժամանակներուն մէջ մեր «անկիրթ» նախնիները կը բաւականանային իրենց գիւղի, իրենց չրջապատի մարդիկը շահագործելով, իրենց դրացի ժողովուրդներու աշխատանքը իւրացնելով եւ տիրելով համեմատաբար աւելի քիչ ու մասաւոր ազգերու գլխուն։ Հիմա մեր «կիրթ» դարուն մէջ, երբ ծովերուն միջոցով և չոգիի աշխատանքով բոլոր ցամաքները կապուած են իրարու, հիմա մարդիկ կը ջանան շահագործելու բոլո՛ր ժողովուրդներուն աշխատանքը, կ'ուզեն տիրել աշխարհիս հեռաւոր անկիւններէն բոլոր ժողովուրդներու գլխուն և աշխատցնել աշխարհը իրենց հաշուին։

Համաշխարհային արտադրութիւն, համաշխարհային շուկաներ, համաշխարհային կայսրութիւններ։ Լոնտոն, Փարիզ, Բերլին, Նիւ-Եորք ուզեղները կ'աշխատին, եւ այդ գլուխներու ղեկավարութեան տակ կ'աշխատին գործարաններ, նաւարաններ, գինարաններ, շատ գործարաններու մասիր մի մարիր տարներով անընդհատ։ Մարդիկ կը մաչեն ինքզինքնին, իրենց հոգին ու մարմինը, հնինև կը բանեցնեն իրենց աշխատաւորները, կը քերեն ուրիշ իրենցմէ աւելի փոքր ու տկար ժողովուրդները, որպէսզի ամէն կողմէն ոսկին հոսի իրենց տնտուկներ, որպէսզի այդ ոսկիներով նոր ուժի բարդ մեքենաներ, գործարաններ ու չահագործարաններ բարձրացնեն, որպէսզի նոր ու նոր միլիոններ ու միլիարտներ դիզել կարողանան միանոյն նպատակով, և այսպէս անվերջ։

Կատաղեալ հոսքով ու կախարդական կամքա մը. ինքն իր մէջ պղպջող, ինքն իր մէջը գալարուող, ինքն իր մէջը տատապող հոգ մը, եւի մը մարդկային բանական էակներու։ Միջնադարեան երեւակայութեան ստեղծած «վհուկներու կախարդանքը», որ հիմա իրականութիւն ու մարմին է ստացեր հոկայական չափերով, և որուն մէջ մարդկային մարմիններ, մարդկային խիզեերը և ոսկին կը հալին, կը գալարին, կը թաւալին ու կ'եռան, երանութեան խմիչքը պատրաստելու խարդախութեամբ։

Ապագայի մարդը, այս սինքն՝ մեզմէ աւելի մարդկային մարդը, զարմանքով ու ապշութեամբ ուսումնասիրէ պիտի օր մը մեր արդի այս խելագար, հիւանդ ու անասնի կիրքը։ այս ամէն բան խլելու, ամենքէն յափշտակելու, ամէնքը ոսկի ու ոսկի տալու, ամէնուն զարնելու և ամէն ինչ իր ձեռքին մէջ հաւաքելու արդի դիւային մոլուցքը։ երբ այնքա՜ն-այնքա՜ն քիչ բան է հարկաւոր և՛ կուշտ ըլլալու և՛ առողջ, և՛ հանգիստ ունենալու եւ վայելք։

Հիմա մարդիկ կարծես բոլորովին մոռցեր են վայելքը, եթէ հաւուի առնենք ամենէն բնազդական ու ամենէն կոպիտ վայելքները։ Հիմա մարդիկ իր ճանչնան միայն վազելու, աքացելու ու իրար ձեռքէ խլելու սպորտը, որուն վրայ կը նային, ինչպէս դերազոյն վայելքի մը վրայ. և այդ վայրագ սպորտին անունը դրեր են աշխատանք։

Հիմա մեր դարը տաժանակիր աշխատանքի դարն է, և ոչ թէ՛ խորհող ու ապրող. աշխատող ու վայելող ազատ էակներու դարը։ Հիմա հաշուապիտ բացառութիւն մըն են մեր մէջը այն մարդիկը, որոնք բախտ ունին, որոնք կ'ուզեն ու կրնան վայելել բնութիւնը, ճամբորդութիւնը, վայելել գեղարուեստները, դիտութիւնը, վայելել ընկերական հանդիսատ ու զբաղթի կենակցութիւնը, ընտանիքի մասերով մթնոլորտը, և վերջապէս վայելել աշխատանքը։ Որովհետեւ՝ վայելքներու վայելքն է աշխատանքը, եթէ մարդուս ուժերէն վեր չէ, եթէ մարդուս հակումներէն դուրս չէ, և եթէ իր աշխատանքին բերած արդիւնքը ուրիշներու ճանկերուն ու ժանիքներուն համար չէ։

Վաղուան մարդկութիւնը մեզմէ աւելի նուազ յափշտակելու ու տիրելու ծարաւի, մեզմէ աւելի քիչ մեքենայ, և մեզմէ աւելի իմաստուն մեր այս կարճլիկ կեանքը խելացի կերպով ապրելու, մեր այս օրուան մը կեանքը վայելելու, շատ աւելի մեծ ուշ պիտի դարձնէ կեանքի բոլոր նուրը վայելքներուն վրայ, աղնիւ վայելքներու բոլոր զովարար աղբիւրներուն վրայ։

Եւ բարձր վայելքի այդ աղբիւրներուն մէջ խոր ու կարեւոր անգ մը կը բռնէ ընթերցանութիւնը։ Քանի մարդկայնութիւնը բարձրանայ, մարդիկ այնքան մեծ ծարաւով վազեն պիտի գիտութիւններուն ու գեղարուեստներուն վրայ, եւ ասոր համեմատ ալ մեծնայ պիտի ընթերցողներուն թիւը և խորնայ պիտի ընթերցանութեան ձեւը։

Մ. ՔԷՄԱԼ ԵՐԿՈՒ ՍՈՒՐԻ ՄԻՋԵՒ

Անգլիացիք ղեկավար կրտ. շարժման՝?

6 ԱՆԳԼ. ՍՊԱՆԵՐ ԳԵՂԱԿԱՀԱՐՈՒԱԾ

ՍԿԱՆԱՏԵՍԻ ՄԸ ՎԿԱՅՈՒԹԻՒՆԸ

Հալէպ հրատարակուող «Թէգատաիւմ» թերթը, հետեւեալ գգայացունց լուրը կը հրատարակէ։

Շատ ստոյգ ապրիւրէ մը կը տեղեկանանք որ Թիւրքը կառավարութիւնը 6 օտար սպաներ ձերբակալած և մահուան դատապարտած է, հակակցած ըլլալով որ անոնք քրտական ապըստամբութեան մասնակցած են և անոր ընդհանուր ղեկավարութիւնը վարած։ Այս սպաները կը պատկանին քիւրտերու օգնող տէրութեան մը։

Մինչև հիմայ այն կարծիքը կը տիրէր թէ՝ օտար տէրութիւն մը (ակնարկութիւնը Անգլիոյ համար է) միայն դրամ, զէնք և բարոյական օժանդակութիւն կը տրամադրէր քրտական շարժման, սակայն այժմ որոշապէս հասկցուեցաւ որ ազդակի ղեկավարներ ալ տրամադրած է՝ կազմակերպելու համար ապըստամբութիւնը։

Մեզի այս լուրը տուողը ըսաւ նաև թէ, այդ օտար տէրութեան Թիւրքիոյ դեսպանը յայտնած է որ այդ սպաները իրենց կառավարութեան հետ ոեւէ կապ չունին, այլ իրենք իրենցմէ մղուած են այդ շարժման, որպէս Թիւրք իշխանութիւնները կրնան իրենց ուղած ձեւով գտնել դանոնք և նկատել լրտես կամ ապստամբ։ Ասոր վրայ սկսած են քննութիւնները։ Հակառակ բոլոր աշխատանքներու, ձերբակալուած սպաները ոչ մէկ խոստովանութիւն չեն բրած։ Դատարանը յուսահատ զանոնք խոստովանեցնելու փորձերէն, մահուան վճիռ արձակած է անոնց մասին։ Վճիռը չգործադրուած, դարձեալ փորձած են խոստովանեցնել, սակայն ի զուր։ Անապատ տեղ մը վեց սպաներն ալ գնդակահարուած են։

Այս լուրը Թիւրքիոյ մէջ շատ գայտնի պահուած է և մամուլն ու հեռագրական գործակալութիւնները արգիլուած են անոր արձագանգն ըլլալէ։ Այս բոլորը պատմողը մեզի, ներկայ գըտնուած է այն սպաներու գատավարութեան և լաւատեղեակ է բոլոր անցուդարձերու։ Ան կը յայտնէ նաև որ այդ սպաները անգլիացի են։

ՀԳԱՅԱՅՈՒՆՑ ՅԱՅՏՆՈՒԹԻՒՆ

ԱՆԳԼ. ԼՐՏԵՍՈՒՀԻՒ ԵՎ ԿԱՐԵՒՈՐ ՄԵՐԿԱՑՈՒՄՆԵՐԸ

ԹԻՒ CZ 211 ԼՐՏԵՍԸ ՊՈԼՍՈՅ ՄԷՋ

Ամարանոցի ձեւով պզտիկ տուն մը հասանք։ Ներս մտանք, եւ՝ միչ լուռ՝ հակականթեզի մը աղօտ լուսով առաջնորդու մատովը ցոյց տուաւ ինձի գեղջուկ նստարան մը որուն վրայ երկուքնիս նստանք։

Աչքերս կը սկսէին վարժուիլ այս կէս-մթութեան։ Զարմանքի բացագանչութիւն մը կը զսպէի։

Մարդը կը կրէր գայլի թանձր մորթ մը, որ դէմքին վերի մասը կը ծածկէր։ Կը տեսնէի անոր աչքերը միայն, որ արտասուոց անքթթութիւնով կը փայլէին։ Կարծէք կ'ուզէին իրենց նայուածքովը իմ մէջս մխրճուիլ։ Անշուշտ, այս մարդը՝ որ Պոլսոյ մէջ պէտք էր պետս եղած ըլլար, կը քնէր իր նոր աշխատակցութիւն։ Սակայն կանացի այն սրութեամբ, որ յաւելուածական զգայարանի պէս բան մըն է մէզի համար, կը զգայի որ այդ բոլորովին հանդարտ մարդի մէջ ուրիշ պատնամ կայ։ Դաղտագողի ուսումնասիրութեամբ մը ինձի այնպէս թուեցաւ թէ ծանօթ էր ինձի այս ծնօտը, այս քթուածքը...։

Եւ ահա երեւակայութիւնս կը սկսէր գործել։ Ո՛չ կրնայի հանդիպած ըլլալ այս մարդուն։ Ո՛չ մէկ տեղ, ճիշդը խօսելով։

Սակայն երբ սկսաւ խօսիլ կառաբեալ տպաւորութիւն մը ունեցայ թէ փոխուած ձայն մըն էր։ Ծանր չեշտով մը կ'արտայայտուէր, գրեթէ գիրեզմանային։ Այդ մարդու քնական հնչիւնը չէր։

Հետագային որչա՞փ պիտի արդարանային այս բոլոր նախազգացումները, և ի՞նչ արտակարգ յուզում մը պիտի ունենայի յետոյ։

Սակայն չկանխենք...։ Ասի՛ յետոյ տեղի պիտի ունենար։

Դ ինքզինքս կը խօսէր։ Կարծէք կը ջանար զսպել նախադասութիւններ որ կրնային բերնէն փախչիլ հանկարծակի իր կամքին։ Բարի գալուստ մաղթեց և ըսաւ։

—Անգաղնապատ ականջներէ հեռու կը գտնուինք, Միսս... ո՛հ,

ցանկ բարեկամ ունինք, որոնք կ'ուզեն ու կրնան վայելել բնութիւնը, ճամբորդութիւնը, վայելել գեղարուեստները, դիտութիւնը, վայելել ընկերական հանդիսատ ու զբաղթի կենակցութիւնը, ընտանիքի մասերով մթնոլորտը, և վերջապէս վայելել աշխատանքը։ Որովհետեւ՝ վայելքներու վայելքն է աշխատանքը, եթէ մարդուս ուժերէն վեր չէ, եթէ մարդուս հակումներէն դուրս չէ, և եթէ իր աշխատանքին բերած արդիւնքը ուրիշներու ճանկերուն ու ժանիքներուն համար չէ։

Վաղուան մարդկութիւնը մեզմէ աւելի նուազ յափշտակելու ու տիրելու ծարաւի, մեզմէ աւելի քիչ մեքենայ, և մեզմէ աւելի իմաստուն մեր այս կարճլիկ կեանքը խելացի կերպով ապրելու, մեր այս օրուան մը կեանքը վայելելու, շատ աւելի մեծ ուշ պիտի դարձնէ կեանքի բոլոր նուրը վայելքներուն վրայ, աղնիւ վայելքներու բոլոր զովարար աղբիւրներուն վրայ։

Եւ բարձր վայելքի այդ աղբիւրներուն մէջ խոր ու կարեւոր անգ մը կը բռնէ ընթերցանութիւնը։ Քանի մարդկայնութիւնը բարձրանայ, մարդիկ այնքան մեծ ծարաւով վազեն պիտի գիտութիւններուն ու գեղարուեստներուն վրայ։ եւ ասոր համեմատ ալ մեծնայ պիտի ընթերցողներուն թիւը և խորնայ պիտի ընթերցանութեան ձեւը։

ո՛չ, CZ — 211։ Ժամանակ չի կորսընդունենք...։ Դուք գիտէք որ նշանակուած էր պարուհիի մը հակոզութեան։ Անունը Լէնա Տարպէյ է...։

Պահ մը կանգ առաւ, կարծէք հասկնալու համար առաջ եկած տրպաւորութիւնը։ Սակայն ես ոչ մէկ զգացում կ'արտայայտէի։

Ներսէս կը հարցնէի ինքնիրենս թէ՝ գնդապետ Գրիճ արդեօք տեղեկացուցած էր անոր իմ գտնուիլս ներս։ Թաւ հաւանական չէր, եւ սակայն...

Թօսակիցս շարունակեց՝ ոգեւորութեամբ.

— Այդ Լէնա Տարպէյը շատ վտանգաւոր է։ Շատ այ զեղեցիկ։ Զանի Ֆրանսացի կը համարեն, սակայն ռուս կը ծախէ ինքզինքը, եւ արդէն իր ինքնութեան թղթերն ռուս են։ Այսու հանդերձ մենք շատ լաւ գիտենք թէ՝ իրականութեան մէջ՝ դանիական ծագում ունի...։ Էութեան մէջ, ասիկա երկրորդական է։ Կարեւորը ա՛ն է թէ՝ այդ կինը գործակալ է, և շատ ճարպիկ, գերման կառավարութեան Էնվեր փաշայի մօտ։

— Ո՞վ է այդ Էնվեր փաշան։

— Թիւրքական կառավարութեան մօտ գերման գործիքն է։ Դուք չէք անգիտանար թէ՝ Գերմանիա շատ գերակշիռ դիրք ունի հոս, մանաւանդ զինուորական գործերու վերաբերող ինդիրներու մէջ։

Ցիշեցի գերման սպաներուն ունեցած ազդեցութիւնը։ Ֆօն Լէրցինգէրի գիս ազատելուն կերպը նշանակալից էր։

Իմ պէս կը շարունակէր սակայն.

— Մենք կը փափաքինք ստանալ բոլոր կարելի մանրամասնութիւնները այստեղի անցուդարձերու մասին. թրքական բանակի վերակազմութիւնը, բանակներու շարժումները։ Հարկաւոր է որ մենք տեղեակ ըլլանք թրքական հոնտանիի կարելիութիւններուն, Գերմանիոյ ժամանակ ուժերուն, զոր ան կրնայ զրկել Թիւրքիա՝ իբրեւ պահեստի ուժ ու այսպէս... կ'ըմբռնես, այնպէս չէ՞։

— Կատարելապէս... կ'ըմբռնեմ...

— Հիմայ բան մը ևս, անմիջապէս որ չահիք Լինա Տարպէյի հաւատարմութիւնը, արձանագրուեցէք «Ներսէս» պանդոկին, ինչպէս եթէ հոն պիտի վերադառնայիք... եթէ հարկաւոր է հոն անցուցէք գիշեր մը։ Ասիկա ձեր նշանը պիտի ըլլայ ու ես ձեզի պիտի զրկեմ նոր ցուցմունքներ։

— Հեռացայ պատէս։ Վերադարձայ հիւանդանոց առանց ոեւէ մէկը արթնցնելու ու մտայ սենեակս։

Կը խստովանիմ որ յաջորդ օրերուն անիտիոխս պայքար մը տեղի ունեցաւ բանականութեանս ու բնազդիս միջև՝ պետիս մասին։

Ինքզինքիս կը հարցնէի. ինչո՞ւ համար իր ձայնը կեղծուած է։ Տրամաբանութիւնս կը պատասխաներ. կեղծուած չէ... միայն մասնաւոր դրաշմ մը ունի։

Ինքզինքիս կը հարցնէի. ինչո՞ւ համար գիտակ մը կը կրէր։ Անմիջապէս ինքնիրենս կը պատասխանէի որ անանունութեան սկզբունքը կը պահանջէ. բայց սակայն ե՞ւ։

Ես գիտակ չէի կրեր, ոչ իսկ քարիթէն Քանդոնը. ոչ իսկ Քէօնել Պրիճը... ինչո՞ւ համար է այս... ու միշտ կը վերադառնայի՝

ՉԷԿԱՆ ԵՒ ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ

ԴԱՒԵԸ ԸՆԵՐՍԷՍ ԱՐՔԵՊ. ՄԵԼԻՔԹԱՆԳԵԱՆԻ ԴԷՄ

ՀԱՏՈՒԱԾՆԵՐ ԱՂԱԲԵԿՈՖԻ ՆՈՐ ԳՐՔԷՆ

Գէորգ Աղաբէկօֆ՝ նախկին Զէկայի Արտաքին Գործոց Արեւելեան Հատուածի (4928-1929) և լիազօր ներկայացուցիչ Զէկայի՝ Մերձաւոր Արեւելքի մէջ (1929-1930) Գերլինի մէջ լոյս ընծայած է իր յիշատակներ պարունակող գիրքը, միաժամանակ չորս լեզուներով — ֆրանսերէն, անգլիերէն, գերմաներէն և ռուսերէն։

Այս գրքէն քաղուածաբար մեր ընթերցողներուն կուտանք Աղաբեկօֆի յիշատակներուն այն մասերը, որոնք մեզ կը շահագրգռեն և որոնք ցարդ լոյս չեն տեսած մասնաւոր շարքներու տակ։

Ահա թէ ի՛նչ կը գրէ Աղաբեկօֆ այն մասնաւորութեանց ու լրատուութեանց մասին, զոր Զէկան կը կատարէր Դաշնակցութեան, ինչպէս նաև Ատրպատականի առաջնորդ Ներսէս արքեպիսկոպոս Մելիքթանգեանի դէմ պարսիկ կառավարութեան մօտ։

* * *

Պարսկական Ատրպատականի մէջ, հակառակ Զէկայի և Թաւրիզի խորհրդային հիւպատոսարանի ծաւալած ուժգին հակադաշնակցական գործունէութեան, հայկական «Դաշնակցութիւն»կուսակցութեան դիրքերը աւելի ու աւելի կ'ամրանային։ Խորհրդային կառավարութիւնը և Զէկան առանձնապէս կ'ատէին Թաւրիզի հայ արքեպիսկոպոս Ներսէսը, որ գործօն կերպով կ'օժանդակէր դաշնակներուն։ Արքեպիսկոպոսը վտանգաւոր էր նաև անով, որ վայելելով հայ ժողովուրդի ու հոգեւորականութեան մէջ մեծ հեղինակութիւն, կաթողիկոսի մահէն ետք կրնար անոր տեղ կաթողիկոս ընտրուիլ։ Սթոնը, այդ պարապային, Խորհրդային Հայաստանէն կրնար տեղափոխուիլ ուրիշ երկիր մը և խորհրդային կառավարութիւնը կր զրկուէր հայ եկեղեցիի և անոր միջոցով հայ ժողովուրդի վրայ ազդելու հնարաւորութենէն։ Այս նկատումներով որոշուած էր արքեպիսկոպոս Ներսէսը ամէն գնով մէջտեղէն վերցնել և զայն փոխարինել զէպի խորհրդային իշխանութիւնը յոյսով կերպով տրամադրուած ուրիշ անձով մը (էջ 186-187)։

... Որոշուած էր ուրեմն արքեպիսկոպոս Ներսէսը ամէն գնով մէջտեղէն վերցնել։

Այս որոշումը տալով, Զէկան կը հետապնդէր նաեւ այլ նպատակներ։ Սպասանի հայ եպիսկոպոսը կը վարէր պարսկա-հնդկական թեմի առաջնորդութիւնը։ Այդ պաշտօնը կը գրաւէր Մեսրոպ արքեպիսկոպոսը,— շատ հին մարդ մը— չափազանց կրթուած ու զարգացած և ծայրայեղ ազգայնական։ Քաղաքականութեամբ շատ զբաղուելով, ան չարունակ հայ ժողովուրդի կարիքները դրամանելու մասին կը խորհէր։ Ն. որովհետեւ ան դրամ կը հանգանակէր «խորհրդային» (ընդգծումը՝ Աղաբեկօֆին, «Ա.»)Հայաստանի համար, ապա չատերը դայն կը նկատէին ու կը նկատեն տակաւին իբր խորհրդային գործակալ։ Սակայն, կը կրկնեմ։ այդ մարդը բոլորովին հեռու էր քաղաքականութենէն։ Անոր միակ մտահոգութիւնն էր պահպանել հայ ազգութիւնը, իբրև այդպիսին։ Ու հակառակ անոր այս լոյսերուն վերաբերումին դէպի խորհրդային իշխանութիւնը, Զէկան կը խորհէր փոխել ուրիշ անձով մը, որ կարողանար շարունակել անոր գործը, բայց և որ կարելի ըլլար օգտագործել իբր քաղ կազմակերպելու համար Զէկայի հետախուզական աշխատանքները Հնդկաստանի մէջ (էջ 188)։

(Շարունակութեան մէջ նախկին Չեկիստը կը խօսի Թհերանի «Պարոնիկոսական պատուիրակ» վանքին Արսեն Դիլիրճեանի մասին, որ ամիսը 200 տոլարով սիրայօժար կը ծառայեր Զէկային։ Ցուցերու այս մասը մեր ընթերցողներուն ծանօթ ըլլալով, զայն կրկին անգամ հրատարակութեան չենք տար)։

... Մինչեւ 1930ը, Զէկայի լիազօրները Թիւրքիոյ մէջ հրահանգ ունէին թրքական կառավարութեան դէմ չգործելու։ Հետեւեալ դիրքերը պատճառները ծնունդ տուած էին այդ հրահանգին։ Առաջին՝ խորհրդային կառավարութիւնը Թիւրքիան կը նկատէր իբրեւ բարեկամ պետութիւն, որուն հետ կարելի է մինչեւ իսկ տեղեկութիւններ փոխանակել։ Եւ իսկապէս. մէկէ աւելի անգամներ թրքական հետախուզութեան և ոստիկանութեան ներկայացուցիչները առաջարկած են խորհրդային ներկայացուցիչներուն միատեղ գործելու։

Վերջին անգամ նման առաջարկ եղաւ 1929ի սկիզբը։ Այս մասին զեկուցուեցաւ Մէնժինսկիի, սակայն այս վերջինը զայն մերժեց յայտնելով, թէ Թիւրքերը հազիւ թէ արժէքաւոր տեղեկութիւններ ունին, իսկ եթէ ունին ալ՝ անարժէքները կը յայտնեն մեզի, մինչդեռ արժէքաւորները կը պահեն իրենց։ Այս նկատումներով Մէնժինսկին անիրատեսութիւն համարեց Թիւրքերու առջեւ բանալ Զէկայի աշխատութեանց «գաղտնիքները»։ Սակայն, իր մերժումը տեղեկագրելով, միաժամանակ խորհրդային կառավարութիւնը պատրաստակամութիւն յայտնեց Թիւրքիոյ կառավարութեան հաղորդելու՝ Թիւրքիոյ պետական շահերու դէմ ուղղուած որեւէ գործունէութեան մասին լուր մը, եթէ երբեք զայն (այդ լուրը) իր տրամադրութեան տակ ունենայ։

Նկատենք հոս, որ նման «բարեմտական տեղեկատուութեան» դէպքեր եղած էին արեւելեան նաեւ այլ երկիրներու մէջ։

Այսպէս, օրինակ, Պարսկաստանի մէջ, 1927ի քրտական ապստամբութեան շրջանին, Դաշնակ կուսակցութեան Թաւրիզի և անոր (Դաշնակցութեան) Թիւրտիստանի մէջ գտնուող ներկայացուցիչ Մուրադեանի միջև տեղի ունեցած նամակագրութենէն կը տեղեկանայինք, որ դաշնակներու կուսակցութիւնը շատ սերտ կապ կը պահէ ապստամբ քիւրտերու հետ՝ անոնց օգնելով զէնքերով և մարդոցմով։ Այդ նամակներու մէջ տեղեկութիւններ կային մեղսակցութեանը մասին նաև Թաւրիզի հայ արքեպիսկոպոս Ներսէսի, որու ոտքերուն տակ Զէկան վաղուց փոս կը փորէր։ «Խորհրդային դեսպանը Թէհրանի մէջ, Դաւթեան, ջանալով պարսիկ կառավարութիւնը թշնամաբար տրամադրել զէպի դաշնակները, և, մասնաւորապէս, փափաքելով Ներսէս արքեպիսկոպոսը վրատարել տալ Թաւրիզէն, այս նիւթերը (Դաշնակցութեան նամակագրութեան մասին է խօսքը. «Ա.») միաժամանակ յանձնեց թէ՝ Իրանի պաշտօնական նախարար Թէյմուրտաշին և թէ՝ Թէհրանի թրքական դեսպանին (էջ 219)։

Թիւրքերը եռանդոտ կերպով կը պաշտպանէին Թէհրանի խորհրդային դիսպան Դաւթեանը, քաջ գիտնալով, որ առանց դաշնակներու օգնութեան, Քիւրտերը հազիւ թէ կարողանան լրջօրէն դիմադրել թրքական կանոնաւոր զօրքերուն։

Այս պանծնիներուն հետեւանքով, պարսիկ կառավարութիւնը հրանդեց խուզարկութիւններ եւ ձերբակալութիւններ կատարել Թաւրիզի դաշնակներուն մէջ եւ հսկողութիւն նշանակել անոնց վրայ։ Այս ձեւով, ան, վկրչ ի վերջոյ ի չիք դարձուց դաշնակներու գործունէութիւնը։

Այս մասին մենք տեղեկացանք այն նամակներէն, զորս Իշխանեանը — դաշնակներու ներկայացուցիչը պարսկական Ատրպատականի մէջ — կը ճամբէր Փարիզ՝ կուսակցութեան կեդրոնական կոմիտէին։

Հայութեան ֆիխտէնը՝ հրեղէն խօսքով վառելով իր ժողովուրդի սիրտն ու հոգին։

Ս. Գիրքը կ'ըսէ թէ մարգարէն մինացաւ ժողովուրդին և դիմեց դէպի «Մեծ Տառապանք»ը և 40 տարի մնաց անապատ։

Տ. Ղեւոնդ քահանայ Տ. Նահապետեան յիսուն տարի չարունակ եղաւ իր ժողովուրդին հետ և յանձախ անպատմելի տանջանքներ կրեց գնտաններու մէջ երբ ցեղը կը հոսի էր բռնուած մահուան հետ։

Չի լքեց հօտը, անոր ճակատագրի հետ մնաց և անոր մէջ արթնցուց ու ապրեցուց ցեղը։

Ճշմարտապէս մեծ են անոնք որոնք կը յաջողին ներքին կապի և հաղորդակցութեան մէջ դնել անհատը ցեղի հետ։

Խաչելութեան ճամբան և տառապանքը գեղեցկացուց Տ. Ղեւոնդի հոգին և պողպատէ մարդ դարձուց զայն։

Այսօր օտար աստերուն տակ տակաւին կապրի մեր ալեզարդ Միսէոն Ծերունին և կ'սպասէ լոյս աչքերով տեսնել զօրութիւնը գողգոթաները բարձրանալու համար չալիկ իր խաչափայտին։

Այո՛, չբաժնուած աշխարէն, կ'ուզէ համբուրել այն ճամբաները ուր տարտղնուած են Մարաշցի եւ Զէյթունցի հաղարաւոր անմեղներու դիակները։

«Հովիւ քաջ զանձն դնէ ի վերոյ ոչխարացն»ը հայրենաբաղձութեան հիւանդութենէն կը տառապի։ Այսօր խորին խորհուրդներու մէջ խորասուզուած կը փնտռէ մեր մոխրակոյտ սրբավայրերը, կը փնտռէ ցեղին ոսկորները և ծոմածաւալ արիւնը։ Արիւն արցունքս յոգեւնիդ առիթիս քեզ նուէր դառնութեան բաժակը ճմրուր քամած մ'ը քամբախտ վաթանի ողբերգու «զարիբ հայ տէրտէր»։ Գիտե՞ս արդեօք թէ քեզ ենք կարօտցեր։

ԳՐ. Գ. ԳՈՒՏՈՒԼԵԱՆ

1931 Յունվ. 12

Պէյրութ

ԷՄԻՆ ՊԷՅ ՍԱԱՏ

Դատախազութեան Ընդհ. Քառատաքան

ՍԱՄԻ ՊԷՅ ՍՕՂԼ.

Ոճրագործ Աբեանի Նախագահ

ՅՈԲԵԼԵԱՆԱԿԱՆ ՀԱՆԴԷՍ

Արժ. Տ. Ղեւոնդ Ա. քահանայ Տ. Նահապետեանի քահանայական ձեռնադրութեան յիսնամեայ յոբելեանը քաղաքիս հայ բողոքականաց ժողովարանին մէջ կատարուեցաւ 11 Յունվ. 1931 գիշեր ժամը 8ին։ Բացման և փակման խօսքը ըրաւ Տիար Տօքթ. Վարդապետեան։ Գ. Ե. Նաչարեան ուրուագծեց յոբելեարի կեանքն ու գործունէութիւնը։ Վեր. Կէօքկէօզեան օրուան պատշաճ քարոզով մը, կեանքի նպատակը պարզեց։ Գեր. Տ Բարկէն եպիսկ. Կիլէսէբեան, Յոբելեարի բարեմասնութիւնները թուեց եւ գնահատեց անոր կատարած անգին ծառայութիւնները։

Գ. Ց. Իւվէզեանի կարճ ժամանակի մէջ կազմած երգչախումբը երգեց շատ ներդաշնակ ու կանոնաւոր և եկաւ ցոյց տալ Գ. Իւվէզեանի այդ ճիւղին մէջ ունեցած խորհմտութիւնը։ Գնահատութեան արժանի էր նաեւ դաշնակահար Օր. Զարուհի Շատաբեան։

Գլխաւոր ըսած է «մարդը ոչինչ է ամէն ինչ գործն է»։

Շնորհաւորելի են Մարաշցիք, որ բուն գործին մարդը գնահատելու համար կազմակերպեցին հանդէսներ և յարգեցին իրենց կարող և ամբաստ հովիւներէն մէկը։

Ո՛նէ ժողովուրդի մէջ երբ կը խորտակուի յարգանքի և պաշտամունքի խորանը՝ կասկած չկայ թէ բարոյական և քաղաքական անկումը չուտով կը յաջորդէ անոր մեծութեան։

Սպարտացիք դաշնեայ պսակով կը զարդարէին այն մարդուն ճակատը, որ իր հայրենիքին հանդէպ պարտքը կը կատարէր։

81 տեսակ պատկառելի ծերունի մը, յիսնամեայ ղործունէութեամբ նուիրուեցաւ իր տարաբախտ ժողովուրդի հոգեւոր ինքնակառուցումին։ «Հայ մտածումի և զգացումի» բոլոր ճամբաներու վրայ, Ղեւոնդ երէցի պէս, ան՝ առաջնորդուեցաւ ցեղի ոգիէն և դարձաւ։

հայութեան ֆիխտէնը՝ հրեղէն խօսքով վառելով իր ժողովուրդի սիրտն ու հոգին։

Ս. Գիրքը կ'ըսէ թէ մարգարէն մինացաւ ժողովուրդին և դիմեց դէպի «Մեծ Տառապանք»ը և 40 տարի մնաց անապատ։

Տ. Ղեւոնդ քահանայ Տ. Նահապետեան յիսուն տարի չարունակ եղաւ իր ժողովուրդին հետ և յանձախ անպատմելի տանջանքներ կրեց գնտաններու մէջ երբ ցեղը կը հոսի էր բռնուած մահուան հետ։

Չի լքեց հօտը, անոր ճակատագրի հետ մնաց և անոր մէջ արթնցուց ու ապրեցուց ցեղը։

Ճշմարտապէս մեծ են անոնք որոնք կը յաջողին ներքին կապի և հաղորդակցութեան մէջ դնել անհատը ցեղի հետ։

Խաչելութեան ճամբան և տառապանքը գեղեցկացուց Տ. Ղեւոնդի հոգին և պողպատէ մարդ դարձուց զայն։

Այսօր օտար աստերուն տակ տակաւին կապրի մեր ալեզարդ Միսէոն Ծերունին և կ'սպասէ լոյս աչքերով տեսնել զօրութիւնը գողգոթաները բարձրանալու համար չալիկ իր խաչափայտին։

Այո՛, չբաժնուած աշխարէն, կ'ուզէ համբուրել այն ճամբաները ուր տարտղնուած են Մարաշցի եւ Զէյթունցի հաղարաւոր անմեղներու դիակները։

«Հովիւ քաջ զանձն դնէ ի վերոյ ոչխարացն»ը հայրենաբաղձութեան հիւանդութենէն կը տառապի։ Այսօր խորին խորհուրդներու մէջ խորասուզուած կը փնտռէ մեր մոխրակոյտ սրբավայրերը, կը փնտռէ ցեղին ոսկորները և ծոմածաւալ արիւնը։ Արիւն արցունքս յոգեւնիդ առիթիս քեզ նուէր դառնութեան բաժակը ճմրուր քամած մ'ը քամբախտ վաթանի ողբերգու «զարիբ հայ տէրտէր»։ Գիտե՞ս արդեօք թէ քեզ ենք կարօտցեր։

ԳՐ. Գ. ԳՈՒՏՈՒԼԵԱՆ

1931 Յունվ. 12

Պէյրութ

ՏՈՒԷՔ ԶԵՐ ԾԱՆՈՒՑՈՒՄՆԵՐԸ «ԱԶԴԱԿ»ԻՆ

"GOODRICH,,
"ԿՈՒՏՐԻՇ,,

ՁԵՐ ՕԹՈՆԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ

ԴՈՐԾԱԾԵՑԷՔ ՄԻ ՄԻԱՅՆ

"ԿՈՒՏՐԻՇ,, ԲԱՌՈՒՑԿՆԵՐԸ։

«ԿՈՒՏՐԻՇ» քաուչուկներուն՝ բաղադրութիւնը ամենամաքուր ու անխարդախն է։ կատար պատրաստուած է եգիպտոսի ամենաքիչ բամպակէն, որով կատարելապէս ոտկուն և ապահով է։

«ԿՈՒՏՐԻՇ» քաուչուկները հաւաստիր են ամենավստահելի ապահովագրութեան։ անոնցմով ճամբորդել, կը նշանակէ ապահովագրուած ըլլալ։ Այս ճշմարտութեան համոզուելու համար միայն մէկ անգամ փորձեցէք։

«ԿՈՒՏՐԻՇ» քաուչուկներու չինութեան միջոցին յառաջ եկած ոեւէ դժուաս կամ թերութիւն երաշխաւորուած է։

Լիբանանի եւ Սիւրիոյ ընդ. գործակալն է՝

ՄԻՇԷԼ ԹՐԱՏ՝ Պէյրութ

Հիւս. Սիւրիոյ գործակալներն են՝

ԱԶԻՐԵԱՆԵՐԷՕՐՕՂԼՈՒԹԵԱՆ Հալէպ

ՄԱՄՈՒԼԻ ՏԱԿ Է ԵՒ ՇՈՒՏՈՎ

ԼՈՑՍ ԿԸ ՏԵՍՆԷ

Սահմանափակ օրինակներով

"ԾԱՌԻ ԱՂՋԻԿԸ"

Վէպիկ հայ գաւառային իրական կեանքէ

Հեղ. ԽԱՉԱՏՈՒՐ ՌՀՆԵՑ. ՊՕՂԻԿԵԱՆ

Գին՝ Սիւրիա եւ արտասահման 8 Ֆրանկ

Ամերիկա 1 տոլար։

Դիմել հրատարակչին՝

B. BOGHIKIAN

c/o Kooh-Hazar

Rue Titel No. 1 Alep (Syrie)

Դիմումները պէտք է ըլլան կանխիկ։

Կարդացէ՛ք և Տարածեցէ՛ք «ԱԶԴԱԿ»Ը

ՍՈՒԼԹԱՆ ՀԱՄԻՏ

ԻՆՉՊԷ՞Ս ԿԸ ՄԱՏՈՒՑԷԻՆ ԽՆԴՐԱԳԻՐՆԵՐԸ

ԳՈՑ ՏՈՊՐԱԿԸ ԿԸ ՀԱԿԱՆԵԽՈՒԷՐ

ՀԱՄԻՏ ԹԱԳԱՒՈՐ ՁԵՂԱԾ ՏՈՊՈՍՈՎ. ԴՐԱՄ ԿՈՒՏԱՐ

Ա. քարտուղարութիւնը, Եըլտրզի մէջ միակ պաշտօնական հաստատութիւնն էր։ Առաջին օրէն իսկ տեսայ և հաստատեցայ թէ՝ հոն բոլոր գործառնութիւնները կանոնաւոր եւ ուղիղ են։ Կրնամ ըսել որ Ա. քարտուղարութիւնը այդ միջոցին կանոնաւորութեան տեսակէտով, միւս բոլոր պետական հաստատութիւններէն աւելի գերազանց էր։ Թագաւորի և կառավարութեան միջեւ յարաբերութեան կապը Ա. քարտուղարութիւնն էր։ Շատ քիչ բացառութիւններով, բոլոր պաշտօնական դիմումներն ու յարաբերութիւնները Ա. քարտուղարութենէն անցնելով Թագաւորին կը մատուցուէր և բոլոր հրամանագիրներն ու վճռական որոշումները քարտուղարութեան միջոցաւ կը հաղորդուէին կառավարութեան։

Թագաւորին ներկայացուելիք կրօնական և կրթական գործերուն՝ Շեյխ իւլ Իսլամ, զինուորական և ծովային ինդիրներու՝ զին. ընդհ. հրամանատարը և Թօքհանէի յատուկ հարցերու այ Թօքհանէի հրամանատար փաշան կը միջամտէին։ Այդ ինդրանքները պաշտօնական կամ անձնական գրութիւններով կըլլային, որոնց պատասխան-հրամաններ, Թագաւորը կամ անձամբ գրութեանց տակը կը գրէր, կամ կը հրամայէր պաշտօնական խմբագրել։ Սուլթան Համիտ իրեն ներկայացող դիմումները կամ անձամբ կը կարդար և կամ ալ ներքին քարտուղարներէն մէկուն կարդալ տալով մոիկ կընէր։ Ցաճախ այս վերջին ձեւը կը գործադրէր, խնայելու համար իր աչքերուն։

Շատ անգամներ, իրիկուան մօտ Սէրայ զրկուող խնդրագիրները, գիշեր ատեն առանձին տետրակի մը մէջ կը համառօտագրուէր։ Այս տետրակն ու խնդրագիրները տոպրակի մը մէջ կը դրուէին։ Հետեւեալ առաւօտ կանուխ, այդ տոպրակը հականեխիչ մեքենային զրկուելով հաւանական միջոցներէն մաքրուելէ վերջ, կը դրուէր Թագաւորի դրասեղանին վրայ։

Սուլթան Համիտի կողմէ խնդրագիրներու տեսնուած ըլլալը հաստատող նշանն էր, անոնց վրայ գրուած արաբական թուականը։ Եթէ այդ թուականի քով ուրիշ ոեւէ արձանագրութիւն չկայ, կը նշանակէ որ խնդրուածը նոյնութեամբ ընդունուած է։ Իսկ եթէ թուականին մօտ C նշանը կայ, կը նշանակէ որ Թագաւորը այդ խնդրին չուրջ առարկութիւն մը կամ խորհրդածութիւն մը ունի, որ կը յայտնէ Ա. քարտուղարին՝ պատասխանելու համար խնդրատուին։

Սուլթան Համիտի ամենէն աւելի ուշադրութիւն ըրած խնդիրներէն մէկն ալ իր տուած հրամաններուն կէտ առ կէտ գործադրուած ըլլալու պարագան էր։ Այսպատճառաւ քարտուղարութեան կողմէ գրուած բոլոր պաշտօնական գրութեանց և նամակներուն պատճէնը կը տեսնէր։

Բարձրագոյն դռան կամ նախարարութեանց կողմէ, դարձեալ գոյ տոպրակի մը մէջ իրեն զրկուած գրութեանց, Սուլթան Համիտ միեւնոյն ձեւով օրուան թուականը միայն դնելէ վերջ, զանոնք հարանքով կը լեցնէր պահարանի մը մէջ եւ կը վերադարձնէր քարտուղարութեան։

Պահարանին մէջ քանի գրութիւններ գտնուիլը և ժամը քանիին իր կողմէ տեսնուած ըլլալը պահարանին վրայ առանձնապէս կ'արձանագրէր և իբրև սառոգրութիւն տակը «մալիմ» կը գրէր։ Այս պահարանը տանող մարդուն պարտականութիւնն էր յանձնած տեղէն ընկալագիր մը առնել։ Այդ ընկալագրին մէջ կը գրուէր պահարանի մէջ գտնուող նամակներու թիւը և տանող մարդուն անունը, որուն վրայ ստորագրած կըլլար նաև Ա. քարտուղարը։ Սուլթան Համիտ այս ընկալագրին այնքան կարեւորութիւն կուտար որ անպայման ատոր իրեն վերադարձուիլը կը պահանջեր։

Մէկ խօսքով, Համիտ, իրեն ներկայացուած խնդրանքներու և իրմէ բխած հրամաններու անձերի և անմիջական գործադրութեան շատ նախանձախնդիր էր։ Ասոր վրայ եթէ աւելցնենք նաև Սուլթան Համիտի գերբնականորէն սուր յիշողութիւնը. քանթրոլի գործին որ ատիճան կատարեալ եւ կանոնաւոր ըլլալը կը հաստատուի։

* * *

Սուլթան Հաֆիտ, ինչպէս յայտնի է Սուլթան Մուրատին յաջորդեց 1293ին։ Շահզատէութեան ժամանակ, Տօլմա Պաղչէի գահաժառանգներու յատուկ պալատին մէջ կը բնակէր։ Այդ պալատին մէջ իր միւս եղբայրներն ալ առանձին յարկաբաժիններ ունէին։ Բայց Ապտիւլ Համիտ էֆէնտին ամենուն հետ տեսակցիլ և յարաբերիլ, ամէն բան տեսնել և հսկայ կուզէր և այդ պատճառաւ ալ Տօմա պաղչէի պալատին մէջ իր ունեցած պաշտօնատեղէն աւելի Թրապիայի ագարակին, Բեազըտխանէի Բէօշկին, իր խորթ մօր Մաշդա գանուող Գօնագինն և իր քրոջ Ձէմիլէ Սուլթանի սէրային մէջ ժամանակ կանցնէր։ Այս հիւր եղած Բէօշկերուն և պալատներուն մէջ պետական և քաղաքական անձնաւորութեանց, օտարներու և վերջապէս բաղմաթիւ մարդերու հետ կը տեսակցէր և օրուան իրադարձութիւններն և ժամանակի դէմ անդադար կը հետաքրքնէր։

Ապտիւլ Համիտ էֆէնտիի պաշտօնատեղին դիշեր ցերեկ այցելուներէ զերծ չէր։ Թրապիայի իր քէօշկին մօտ, այն ատեն, անգլիական դեսպանատան առաջին թարգմանիչ Գ. Թօմսընի քէօշկը կը գտնուէր։ Ապտիւլ Համիտ այս մարդուն հետ շատ խիստ կը տեսնուէր և օտար հաստատութեանց և անցուդարձերու մասին անկէ տեղեկութիւններ կ'ստանար և այս կերպով տեղեակ կը մնար քաղաքական կացութեան։

Նախարարներ. Սաֆէթ և Էթամ փաշաներէն ֆրանսերէն դաս կ'առնէր և անոնց հետ ալ սերտ բարեկամութիւն ունէր։ Վերջապէս Սուլթան Համիտ այդ ժամանակի պետական անձնաւորութեանց վիճակին, Պիւտճէներու գրութեան, ապրելակերպին և յարաբերութիւններուն ծանօթ էր։ Ցիշողութիւնը շատ սուր ըլլալուն պատճառաւ այդ օրերու բոլոր դէպքերն ու յիշատակները, մինչեւ վերջին օրը լաւ կը յիշէր։

Ապտիւլ Համիտ էֆէնտի, իր ապրած օրերու դէպքերուն և իրադարձութեանց տեղեակ մնալու և ամէն բանի մասին ծանօթութիւն ունենալու այնքան փափաք կը սնուցէր և կը վարչական տեսակէտով ալ անոնցմէ բարձր դիրքի մը մէջ կը գտնուէր։ Իրենց շրջանակներուն մէջ աչխարհի հետ յարաբերութենէ կտրուած առանձին կեանք մը անցնող և իրենց պիտճէն հաւասարակշռելու կարողութենէն զրկուած միւս Շահզատէները, բոլորովին զեղխ կեանք մը կանցնէին և կը տառապէին դրամական սաստիկ տագնապէ մը։ մինչդեռ Ապտիւլ Համիտ էֆէնտին մէկ կողմէ խնայողութիւն կընէր, իսկ միւս կողմէ տոկոսի դրամ տալով չահ կ'ապահովէր։ Համիտ իր եղբայրներուն շատ անգամ փոխ դրամ կուտար. մանաւանդ իր եղբայրը Մուրատ էֆէնտիին շատ անգամներ տոկոսով դրամ տուած ըլլալը անձամբ խօսած է ինձ։

Սուլթան Համիտ էֆէնտի պետական դանձէն ամսական 1000 ոսկի թոշակ կ'ստանար։ Այս դումարը կ'ստանային զբոսթեէ բոլոր Շահզատէները։ Միայն թէ այն օրերուն Օսմանեան դանձի մանակութեան պատճառաւ ամսականները կանոնաւոր չէին վճարուէր և պաշտօնաները ամիսներ թոշակ չէին ստանար։ Շահզատէներն ալ զերծ չէին այդ տագնապէն։ սակայն Համիտ էֆէնտին գործնական մարդ էր և կանխիկը շատ կը սիրեր։ Որով ամէն ամսոյն սկիզբը իր 1000 ոսկիի թոշակը 750 ոսկիի դրամափոխ միւսիս Զարիֆի կը ծախէր և դրամը կանխիկ կ'ստանար։

(Շար.)

ՀԱՅ ԿԵԱՆՔ

Ռ. ՈՐԲԵՐԵԱՆ ՄԵՌԱԾ

Փարիզէն կը գրեն Ծնվ. 4 Թիւով.— Երէկ Փարիզի Նէօյիի արուարձանին իր շքեղ յարկաբաժնին մէջ "հոգին աւանդեց ծանօթ բանաստեղծ Ռուբէն Որբերեան, 57 տարեկան հասակին մէջ։ Ցուղարկաւորութիւնը պիտի կատարուի Ծնվ. 7 Դշ. օր։ Հանգուցեալը երկար տարիներ Եթովպիա մնացած ըլլալով յաջողած էր ապահովել հանգիստ եւ դիւրակեցիկ կեանք մը, եւ հաստատուած էր Փարիզի Նոյն ազնուապետական ճոխ արուարձանին մէջ։ Անմեկնելի մոտիկ ազգակցութիւն ունէր նաեւ Նուպարեան գերդաստանին հետ։ Բայց դժբախտաբար անբուժելի ախտով մը վարակուած ըլլալով, զամուած էր տեսակ մը անշարժութեան, եւ մեծ դժուարութեամբ երբեմն կ'երուէր եւ կը նախագահէր հանդէսներու։ Ամէն պարագայի մէջ իր մահը անակնկալ մը եղաւ իր բարեկամներուն, որոնք վերջերս դէպի լաւը փոփոխութիւն մը տեսած էին հանգուցեալին վրայ, որ կրնար գաւազանի մը կրթնած աւելի երկար ատեն քալել կամ ոտքի վրայ մնալ։

Որբերեան իրրեւ բանաստեղծ գեղեցիկ ներշնչումներ ունեցած է։ Իր տաղերէն շատերը կրնան ապրիլ, քանի որ գրուած են զգացումի շունչով, որ կրնայ միշտ վառել երեւակայութիւնը ընթերցողին մէջ։ Իր վաղահաս մահը խոր վիշտ պատճառած է բարեկամներու եւ համակիրներու ընդարձակ շրջանակին մէջ։

ՀԱՒԱՆԱՅԻ ՀԱՅԵՐՈՒՆ ՄՏԱՀՈԳՈՒԹԻՒՆԸ

Հաւանայէն կը հաղորդեն.—

Գուպայի տնտեսական տագնապը կը շարունակուի։ Այս պատճառաւ Հաւանայի Հայերուն կեանքը չունի նախկին թափը։ Մեր գաղութը կը բաղկանայ 300 հոգիէ։ Այս 300 հոգին միջին հաշուով 100 սենեակի վարձք կը վճարէ ամսական։ Վարձքի գումարը կը հասնի ամսական հազար տոլարի։

Արդ եթէ քանի մը տուներ վարձուին եւ գաղութին անդամները հոն ամփոփուին, վարձքերու ընդհանուր գումարը կը նուազի զգալի չափով։ Այս պարագային տասը տոլար արժող սենեակին վարձքը կ'իջնէ վեց տոլարի, Դաղութը փոխանակ 1000ի, կը վճարէ 600 տոլար ինչ որ շօշափելի բան մըն է ներկայ տագնապի ատեն։

Գաղութիս մէջ կան հարիւրէ աւելի հայ հնակարկատներ որոնք ամսէ ամիս ընդամէնը 2000 տոլարի գնում կ'ընէ։ Եթէ այս հնակարկատները հաւաքաբար դնեն, նոյն ապրանքները կրնան ծեռք բերել 1300 տոլարի։ Նոյն ծեռք կարելի է կիրարկել բնտանեկան գնումներու մէջ, ստանալով կարեւոր զեղչ։

Այս գաղութին (300 հոգի) ամսական ծախքը 8—10,000 տոլար կ'ենթադրուի։ Արդ, եթէ գործակցաբար կատարուին գնումները, գաղութիս գրպանը կը մնայ ամսական 3000 տոլարի չափ գումար մը։

ՀԱՑՈՒ ՍՐ ԵՂԵՐԱԿԱՆ ՈՃԻՐԸ ՄԱՐՍԻԼԻՈՅ ՄԷՋ

ԿԻՒ ՄԸ ԿԸ ՍՊԱՆՆԷ ԵՒ ՑԵՏՈՅ ԿԸ ՍՊԱՆՆՈՒԻ

Մարսիլիայէն կը հաղորդեն Դեկտ. 26 Թիւով։

Պարոնկէ Մինասեան անուն հայու մը կինը ամուսինը լքելով Պրընեսլ քաշուած էր ապրելու համար իր սիրահարին՝ Գրիգոր Ա. Բիստակլեանի հետ։ Այս առտու ժամը 11ի միջոցները, Մինասեան որ Պրինեալ գացած էր, հրապարակին վրայ իր հակառակորդին հանդիպեցաւ եւ տեղն ու տեղը սպաննեց զայն ատրճանակի հինգ հարուածներով։ Ոճրագործը յետոյ գնաց ապաստանեցաւ իր սեփական տնակին մէջ, զոր ոստիկան զինուորները շրջապատեցին։ Երկարատեւ հրացանաձգութիւն մը տեղի ունեցաւ ոճրագործին եւ ոստիկան-զինուորներու միջեւ, ու ի վերջոյ Մինասեան սպանուեցաւ բազմաթիւ գնդակներ ստացած ըլլալով։

ՑԱՋՈՐԴ ԹԻՒՈՎ

ԻՆՉՊԷ՞Ս ԿԸ ՔԱՆԱՐ ՍՈՒԼԹԱՆ ՀԱՄԻՏ ԱՆՈՐ ԱՒԱՋԻՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆԸ ԱՐՔԻՍՏՆԵՐԸ ԵԼԼՏԷՋԻ ՊԱԼԱՏԻՆ ՄԷՋ

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՀԱՅԻՊ ԹԱՀԱՆ ՄԱՀՈՒԱՆ ԴԱՍԱԳԱՐՏՈՒՄԸ

ՈՃԱՐԱԳՈՐԾԸ ԿԸ ԴՈՂԱՑ

Վ.ՅԻՒՐ. "ՎԵՐԱՌՆՆՈՒԹԵԱՆ ՁԵՆԵԱՐԿՈՒԻՐ

Անցած Ապրիլին, Հայպիպ Թահա անուն անդացի մը, Գէյրութի մէջ, Մուսարաթի սրճարանը կուգայ, ձեռքին մէջ պատած դաշոյն մը։ Հոն լուր կը դրկէ սրճարան նստող Հիւսէյն Քէղքանիին որ իր քով գայ։ Երբ ան կուգայ Հայպիպ նկատելու տարուածներ կ'իջեցնէ անոր մէջքին ու փորին, յիշելով իրենց հին կռիւը և զայն հրատիրելով որ հիմայ ցոյց տայ իր քաջութիւնը։

Վիրաւորյ հիւանդանոց փոխադրուած և հոն մեռած էր։

Ոճրագործ Առեանը, նախագահութեամբ Սամի պէյ Սոյին, անոր մօտաւոր վճիռը արձակած էր։ Վճիռը սակայն յղած ըլլալով վերաքննութեան, քանի մը օրէ իվեր վերաքննիչ Առեանի առջեւ տեղի կունենար դատավարութիւնը։ Առջի օր վերաքննիչ Առեանը, երեկոյեան՝ մամը 6ին արձակեց իր վճիռը, մասնաւոր դատապարտելով Հայպիպ Թահան։

Արդարութեան չէնքէն ներս եւ դուրս լեցուած էր ծովածաւալ բազմութիւն մը։ Կիներու մուտքը բացարձակապէս արգիլուած էր դատարանէն ներս։ Ոստիկանական ուժեր և գաղտնի ոստիկաններ իրենց զգաստ աչքերով կաղմով ներկայ կը գտնուէին։ Սուինաւոր ժանտարմաները դատասրահէն ներս և դուրս կրապահէին։ Մի միայն լրագրողներ, փաստաբաններ և դատ ունեցողներ կրնային ներս մտնել։

Հայպիպ Թահա նստած աթոռին վրայ, գունատ և գոգացող վիճակ մը ունէր։ Իսկ հայրը աչքերը յառած կը դիտէր զայն։ Դատարանի նախագահ Պ. Ապուսուան երբ կը կարդար վճռագիրը, Հայպիպ Թահա գեղնեցաւ աւելի և քիչ մնաց պիտի իյնար, բսաւ նախագահը. «Նստիր տղա, Հայպիպ»։ Պ. Ապուսուան տրուած վճռագրով կը յայտնէր որ ոճիրը կանխամտածում չ'գործուած է և դատաւորները միաձայնութեամբ հաստատած են անոր մահավճիռը և 1500 ոսկի աւելանաքի դատապարտած։

Երբ դատաւորները և ժողովուրդը կը մեկնէին, Հայպիպ Թահա բսթափելով սկսաւ պոռալ. «Ես ոճրագործ եմ Սիտ պէյ (իր փաստաբանը). ես կանխամտածումով չսպանեցի, կինով էի, չէի գիտեր»։

Վերջը Հայպիպ Թահա նայելով զոհին հօրը որ ուրախութեամբ կը դիտեր զինք բսաւ. տախիլ այլան, ոտքդ համբուրեմ, այսպէ՞ս կուզէք դուք եա՞ Ապու Հիսէյն»։ Ան պատասխանեց և բսաւ. «Ա՞ս տուի վճիռդ, արդարութիւնն է որ տարաւ»։

ԿԵԱՆԸԸ ՔԷԼԷԿԵԱՆ—ՍԻՍՈՒԱՆ ՈՐԲԱՆՈՑԻՆ ՄԷՋ

Մեզի կը հաղորդուի.

Ցունվար 11 կիրակի օր ժամը 8—11 Քէլէկեան—Սիսուան որբանոցի սրահին մէջ, մասուցեցաւ Ս. պատարագ եւ հաղորդուեցան բոլոր սան ու սանուհիներն ու պաշտօնեաները։ Աչխատու էր ընդհանուրին մասնաւոր եւ կոկիկ հագուածը, ամբողջ արարողութեան միջոցին տիրող կարգապահութիւնը, խոր լռութիւնը եւ եռանայն, ներդաշնակ ու հոգեր երգեցողութիւնը։ Որուան պատարագիչն էր Ամիլիասի դպրեվանքին վերատեսուչ Գեր. Տ. Շահէ Ծ. Վարդ։ Հանդիսաւոր ուրարողութիւնը խորապես տպաւորիչ էր. պատարագիչ Ս. Հոր ջերմեռանդութիւնը, յուզուած շեշտերն ու երկիւղած դիրքը խորունկ հաւատ մը կ'արտացոլային։

Ճիշդ յարմար վայրկեանին, երբ ամենը պատրաստ մագնիսացած էին սկսաւ քարոզել Գեր. Տ. Շահէ Ծ. Վարդ.ը անկեղծ եռանդուն, համակ հաւատ յոյս ու սէր կը բուրէր իւրաքանչիւր բառը, լացաւ ու լացուց, յուսադրեց, խրատեց, օրհնեց, մէկ խօսքով ճարտար բժիշկի մը պէս գիտցաւ նոր դարակը նիշդ վէրին մոտ տեղնել եւ ազդել այդ պատանի ոմանուկ սրտերուն։ Ազօթեց եւ աղօթել տուաւ Վեհափառ Կաթողիկոսին արեւշատութեան, հանգուցեալ Վսեմ. Գալոս Նուպար փառային հոգւոյն, եւ բոլոր ազգ. բարերարներուն կենաց համար։

Պատարագի աւարտումն յետոյ տեսչարան առաջնորդուեցաւ եւ հոն իր անգին նուէրներուն վրայ բարդեց նիւթական նուէր մըն ալ. տասը սիւր. ոսկի որբանոցին։

ԴԱՆԱԿՆԵՐԸ ԿԸ ԳՈՐԾԵՆ

Ձեվեհէրի գիւղին մէջ երկու ոճրագործներ՝ Իսա Մեխմէտ եւ Ալի Մեխմէտ դանակի հարուածներով մեռուցին Իպրահիմ Խալիլը։

ԵՐԳԱՀԱՆԴԷՍ

Շաբաթ իրիկուն West Holl ի սրահին մէջ, միջազգային ընտիր հաւաքոյթեան մը ներկայութեան, տեղի ունեցաւ ծանօթ ու սիրուած հայ արուեստագէտներ Ա. Շահմուրատեանի ու Ռուբէնի երգահանդէսը։

Երգ ու նուագի այս երկու իխանները, երաժշտութիւնը ժողովուրդին ծանօթացնելու իրենց հանելի բայց դժուար ուխտագործին մէջ խանգուտ ընդունելութիւն կը գտնեն։ Իրողութիւն մը որ պատիւ կը բերէ իրենց ինչպես նաեւ իրենց ծնունդ տուող ազգին։

Պ. Ա. Շահ Մուրատեան որուն միջակարգ դաշնակով կ'ընկերակցեր Պ. Բրսոյթ Քուսկ հեղգեհեր երգելով Ի. Մելիքեանի «Վարդ»ը. Վ. Սրուանձեանցի «Հայրենի Գարուն»ն ու «Տէր Եամանա»ը Բ. Քսոքի Ideal Զալխովսքի Deception-ը, Ն. Տիգրանեանի «Ռուն Ար»ն, Կոմիտաս Վարդապետի «Մոգաց Միրգ»ն, «Այգեզարդ»ն ու «Հայաստան»ը, բուռն ու ջերմ ծափահարութիւններու մէջ յիշեցուց իր անցեալ փառքի օրերը։

Պ. Ռուբէն ստորինակարգ իմաստիպ երաժիշտ մըն է։ Իր հպարտ. վարպետ ու իմաստուն, կը պարզէ միտքիմ Արեւելքի քարուն գեղեցկութիւնները։

* * *

Միեւնոյն օր, առաւօտուն, Պ. Ռուբէն նուագեց Ամեր. համալսարանի ամենազգի ուսանողութեան համար, համալսարանի սրահներն մեկուն մէջ եւ արժանացաւ չափ գնահատանքի։ Փոռթ, Լիվեր, նուագեցին առաջ ուսանողներու ծանօթացուց Պ. Ռուբէնը, իսկ բանի մը կետ նուագելէ վերջ, փոռթէսքորը յայտնելով իր հիացումը, աւելցուց.

«Մենք մինչեւ հիմայ աւելեալեան երաժշտութիւնը չէինք ճանչնար. իսկ Պ. Ռուբէն եկաւ հաստատելու որ արեւելեան երաժշտութիւնը հանոյքով կ'ունկնդրուի»։

Իսկ կիրակի երեկոյ ալ նուագեց Որբ. Ընդհ. Միութեան սրահին մէջ. ի նպաստ Միութեան։

ՀԱԼԷՊԻ ԴԵՂԵԳԿՈՒՀԻՆ

Հալէպի մէջ, Պ. Լավասքրի նախագահութեամբ կազմուած յանձնախումբ մը, Հալէպի գեղեցիկ ընտրելու համար, Վ. Ն. Զ. անուն ազջիկը ընտրած են իբրեւ ամենագեղեցիկը Հալէպ քաղաքի։

Պ. Լավասքր առաջարկած է զայն Ֆրանսա դրկել, մասնակցելու համար գեղեցիկներու մրցումին, սակայն աղջկան ծնողը չեն յօժարած։

ԶՈՒԳ ԽՍՈՂ

«Լա Միրի»վերլուծելով Դամասկոսի ազգայնականներու աշխատանքները, կուգայ այն եզրակացութեան որ անոնք երկերեսաբիւն կ'ընեն։ Արդարեւ ան կը յայտարարէ. «Մէկ կողմէ անոնք կը զուարճանային, Բ. Գօմիսէրի պատուիրակը, Պ. Մոյոմիաք, ձեռքը սրտին, անոր երգուելով որ միտց սիրեր են Ֆրանսան, ու միայն իրենք սիրեր են զայն ճշմարտութեամբ ու այս ընդդիմադրութիւնը որ իբրեւ ոճիր մը կը տեսնուի իրականութեան մէջ մահնոգութիւն մրն է, ոչ թէ սիւր. շահերուն այլ Ֆրանսական։ Մենք կը ճանչնանք անոնց խօսքը. «Լա՛ւ մտածեցէք, պարոն, որ մենք ձեզի կը պաշտպանենք ձեր ամենատոսկալի թշնամիներուն դեմ...

Ու միւս կողմէ, իրարու հետ գաղտնի ժողովներ կը սարքեն, ընտրութիւններու «պոյոքոթաժ»ը կազմակերպելու համար։

Ծրագիրը սխանչելի է ու պէտք է շնորհաւորել ազգայնականները որ մեքենաւորել յաջողեցան կ'ուզեն այն ինչ որ երբեմ չկրցան առնել իրենց շիտակ վերաբերմունքով։ Բայց այս համագործակցութեան ու «Պոյոքոթաժ»ի միջեւ կայ գեհենը ու քաղաքաւ ուշադրութիւն դնեն որ բաւական տարածութիւն կը մնայ որ իրենք գեհին նսիցն։»

ՆԵՐՈՒՄ

Բ. Գօմիսէրը, ներում շնորհեր է իրենց յառաջացած տարիքին պատճառաւ չորս Սաֆէտցիներու որոնք մշեջնեական թիապարտութեան դատապարտեր էին նախանցեալ Օգոստոսի դեպքերուն յետոյ։

Անմիջապես որ այս ներումին լուրը հրատարակուեցաւ, 400 ընտանիքներ ներկայացնող 800 հոգի Սաֆէտեն թափօրով Նուսադեմ եկան իրենց դատապարտուած ազգականներուն ի նպաստ ներում հայցելու համար։

D. H. P.Ի ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍԸ

D. H. Pի տարեկան ջնեծ պարահանդեսը, ի նպաստ իր չքաւոր աբխատաւորներուն, տեղի պիտի ունենայ շաբաթ 24 Ցունվար ժամը22ին Նանար սանարահին մէջ։

ԿԱՐԵԼԻ ԹԱԳԱՒՈՐԸ

Վերի խորագրին տակ «Լ'օրիան» կը գրէ.—

«Բ. Գօմիսէրը թագաւոր մը կը պէտքնէ...

.....

Ով որ կը ճանչնայ Բ. Գօմիսէրին խանգնուածին ումէքոսը, Հինգի իշխանին եղած պաշտօնական ընդունելութեան չի կրնար անհամարելի անցնիլ, Պ. Բօնսօ չափազանց նրբամիտ դիւանագէտ մրն է, արդիւնիներու եւ պաշտառներու չափազանց պայծառատես դիտող մը։ Իր արարքը, վերաբերմունքը, ձեռընպահութիւնը նոյնիսկ կը յայտնեն այնքան սեղմ ու այնքան ապահով խոգ մը որուն անտարակոյս հրաժարած պիտի ըլլար այս ընդունելութեան յայտարարութենէն եթէ յոնեսնոր չէրաժարելու իր պատճառները։ Ալի թագաւորին հետ ունեցած իր յարաբերութիւններ այս կը մասնահատեն։

Ուն եթէ սիւր. ընտրութիւններ մոս են, այս «բան»ը այլեւս չի կրնար հեռաւոր ըլլալ...»

ԱԼԻ ԹԱԳԱՒՈՐԸ ԿՐԱՆ ԹԷԱԹՐԻ ՄԷՋ

Կիրակի երեկոյ Ալի թագաւորը ու Պ. Հանրի Բօնսօ ներկայ եղան Leopold la Bien-aimé թատրոնի առաջին արարին։ Բ. Գօմիսէրին կ'ընկերացնին իր մասնաւոր քարտուղարը՝ Պ. Հրլեօ ու երեք բարձրաստիճան զինուորականներ։

ԹՇՆԱՄՈՒԹԻՒՆ ՈՒ ԴԺԳՈՀՈՒԹԻՒՆԸ ՓՈՔՐ ԱՍԻՈՑ ՄԷՋ

«Լ'օրիան»ի Թուրիոյ աշխատակիցը՝ Տ. Մ. խօսելով Քէմալի երկրին մէջ տիրող բռնատիրութեան ու ժլատութեան մասին, կ'ըսէ.

«Երբ Յոյներ ու Հայեր կը ջանային ամէն գնով բարեբեր դարձնելու իրենց ծննդավայրերը, անմշակ գեհինիներու իսկամ բնակչութիւնները լծուեր էին ու դեռ կը լծուին յարատեւ տեղափոխութիւններու։ Ասոր պատճառները են իրենց զորութեան բնոյթն ու իրենց ազատութիւնը։ Թուրք գիւղացիները, միջոցներու չգոյութեամբ, զրկուած են հերկող արօրներէ, զանոնք բանալու համար հաւէտու անասուններ, նոյն Սերմերը որ միեւ հողին հեռանն, կը վերցուին բոլոր ուն մնացեալներն ալ կը փճանան բնութեան արեւաւիրներէն։ Աղքատ տարիներ յանախակի են ու կը կրկնին։ Ու ասոր հետեւանքով մարդիկ կը տեղափոխուին յաւարոյն բախս մը գտնելու համար։ Ու այսպես փոխնակ կրկնապատկուելու, Սվազի նահանգին իսկամ բնակչութիւնը անցած է 452,000 հոգիեն 1888ին 208,606ի։

ԼԻԲԱՆԱՆԻ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆ ՆՊԱՍՏՆԵՐԸ ՈՐԲԱՆՈՑՆԵՐՈՒՆ

1930 տարուան ընթացքին Լիբանանի կառավարութիւնը հետեւեալ նուիրատուութիւններ բրած է որբանոցներու համար։

100ական սիւր. ոսկի սենք ժօգեֆ, Միրոյ կոյտրո, Սենք Զար եւ Թրիբոլիի իսկամ որբանոցներուն համար, 550 ս. ոսկի Լիբանանցի հոյներու որբանոցին եւ 100 ս. ոսկի ալ անոնց ձեռագործի հաստատութեան, 50 ս. ոսկի Գրումանալի որբանոցին, 200' հայր Բէմիի որբանոցին եւ 50 ական ս. ոսկի ալ Հայ Կաթոլիկ եւ Սիւրիան Յունարոսոս որբանոցներուն։

ՈՃԻՐ ՍԻՐՈՑ ԵՐԵՍԷՆ ԽԵՆԹ ԹՂ՝ ՈՃԱՐԱԳՈՐԾ

Սահ Ապտիլ Սամին անուն երիտասարդ մը խենթի պէս կը սիրէր Մէհրեան անուն աղջիկ մը։ Ուր որ տեսնէր զայն, Սահ կը կենար եւ կ'ուզէր իր սէրը յայտնել անոր, մինչդեռ Մէհրեան երբէք չէր սիրէր զայն եւ միշտ կը նախատէր։

Անցած Սեպտեմբեր ամսուան ընթացքին օր մը, Մէհրեան թուզ ժողվելու համար պարտէզ գացած էր իր դրացուհին Լաթիֆէի հետ։ Անմիջապես Սահ տնկուելու իրենց առիթ եւ ուզեց խօսակցիլ Մէհրեանի հետ։ Այս վերջինը սակայն արհամարհական ընթացք մը ցոյց տալով վռնտեց զայն իրենց հովէն, սպառնալով պոռալ եւ բոլոր մարդիկը հաւաքել։ Սահ տաս յուզուեցաւ եւ վռնտեց վրէժ լուծել Մէհրեանէն, տուն գնաց, առաւ իր ռէվոլվէրը ու դաշոյնը եւ վերադարձաւ, պարպեց սուրբին զնդակը եւ անուշչ գեհին փռեց Լաթիֆէն, Մէհրեան պոռաց. սակայն ի զուր, երկրորդ զնդակը հասաւ եւ վիրաւորեց զինք։

Պէյրութի ոճրագաս ատեանը առջի օր զբաղեցաւ այս դատավարութեամբ։ Սահ սենհաւասարակշիռ վիճակ մը ստացած է եւ խնդալով կը խոստովանի իր գործած ոճիրը դատաւորները ընդունելով պատշաճ փաստաբաններու առաջարկութիւնը, զայն Ասֆուրիէ դրկեցին, եթէ հաստատուի որ ան խենթ չէ, նոր դատավարութիւն տեղի պիտի ունենայ, այլապես պիտի մնայ Ասֆուրիէ։

ԴԱՇՈՑՆԸ ԿԸ ԳՈՐԾԷ ՄԷԿ ՀԱՐՈՒԱԾՈՎ, ԿԸ ՄԵՌՑՆԷ

Ամսոյս 19ին. Հալէպի Մէհարգա քաղին մէջ, Մոհամմէտ Շէրիֆ անուն 25 տարեկան վարիչ մը, Ապտիլ Նաֆի անուն ուրիշ վարիչի մը հետ գինեսուն նստած կը խմէին։ Ապտիլվահապ անուն հասն տարեկան գեհ անցեալի տէր երիտասարդ մը կուգայ եւ կը նստի անոնց քով։

Քանի մը գաւաթ կոնծելէ եւ գլուխները լաւ մը տաքցնելէ վերջ երկու ընկերներ սկսան Ապտիլվահապը վիրաւորել, յիշելով անոր գեհ անցեալը։ Նաս չտիւեց եւ կռիւ մը սկսաւ անոնց միջեւ եւ երեքը մէկ դուրս թափուեցան։ Ապտիլվահապ մերկացուց արագօրեն իր դաշոյնը եւ մէկ ուժգին հարուածով մեռցուց Մուհամմէտ Շէրիֆը եւ սկսաւ հարուածել Ապտիլ Նաֆին։

Ոստիկաններ երբ հասան Ապտիլվահապ դեռ ձեռքին մէջ բռնած էր դաշոյնը. ոտքն արիւն կը կաթէր։

ԹՇՆԱՄՈՒԹԵԱՆ ԵՐԵՍԷՆ

Հալէպէ մէջ, Սիրա Ապտալլա անուն կին մը, որուն ամուսինը երկար ատենն է վեր անգործ մնացած էր եւ խոր թշուառութեան մատնած զիրեն, յուսահատ ինքզինքը ջրոնը նետելով վերջ տուած է իր կեանքին։

Սիրա, ինքնասպանութենէն առաջ գրկած եւ երկարօրէն սիրած է իր երեք զաւակները։

ԿՌԻՒ ԴՐԱՑՆԵՐՈՒՆ ՄԻՋԵՒ

6 ՀՈԳԻ ՎԻՐԱՒՈՐՈՒԱԾ

Հալէպի յայտնի ընտանիքներէն Գիքաճեան միջեւ կռիւ մը տեղի կ'ունենայ ձիթապտուղի ծառի մը համար։ Երկու ընտանիքներ տուսով իրար կը խառնուին եւ տեղի կ'ունենայ սոսկալի կռիւ մը, որու միջոցին կը վիրաւորուին վեց հոգի։

ՀԱՄԱՑՆԱՎԱՐՆԵՐՈՒ ԴԱՍԱԳԱՐՏՈՒԹԻՒՆ

Ապտալլան էլ Բիթանի ու Մուհամմէտ էլ Ասնամի Թրիբոլիցի համայնավարներ, որոնց դատավարութեան մասին խօսեր էինք մեր անցեալ թիւով. դատապարտուեցան, առաջինը երեք ամիս բանտարկութեան ու հաս ոսկի տուգանքի, երկրորդը մէկ ամիս բանտարկութեան ու հաս ոսկի տուգանքի։

ՎԱՃԱՌԱԿԱՆՆԵՐՈՒ ԲՈՂՈՔԸ

Պէյրութի վաճառականներ ժողով մը գումարելով որոշեցին բողոքել մամի ընդհանուր ճնշիչութեան, շաբաթ օրեր կես օրէ վերջ մամային գործառնութեանց դադրիլը ապահովելու համար։ Ինչպես յայտնի է շաբաթ օրեր կես օրէ վերջ, գրեթէ կը դադրին դրամատուններու գործառնութիւններ, որով յարմար է որ մամն ալ գոց մնայ այն ժամերուն։

125 ԲԻԼԻՕ ՀԱՇԻՇ ԳՐԱՒՈՒԱԾ

Գաղեսթինի ոսիկանները 125 բիլիօ հաշիշ գրաւած են Գաղեսթինի սահմանին վրայ, երբ Անմէտ Քասիմ անուն մարդ մը չորս չորիներով կը փոխադրէր Գաղեսթինի սահմանները։

ՅՈՐԻ ԹՂ ԱՐԿԱԾ

Քասրմ Միլբահս անուն Բաշայի մարդ մը մեռած գտնուեցաւ Բաշայի գեհին մէջ։ Կը կարծուի որ այս մանր ոճրի մը հետեւանքն է։

Գ. ՏԷՊՊԱՍԻ ԱՌՈՂՋՈՒԹԻՒՆԸ

Գ. Տէպպասի առողջութիւնը օրէ օր կը բարւոքուի, Գ. Նախագահը առջի օր 37 տաքութիւն ունէր ու կրցաւ իր սենեակին մէջ աթոռի մը վրայ նստիլ։

Կատարեալ առողջութիւն կը մաղթենք։

ԿԵՂԾ ԴՐԱՄՆԵՐ ԿԸ ՇԱՏՆԱՆ

Դամասկոսի մէջ Իպրահիմ Թալի անուն մարդու մը հովէն կեղծ արծաթ դրամներ գտնուած ըլլալով ձերբակալուած է։ Ան խոստովանած է որ ցարդ 75 կսար կեղծած է եւ չի ծարունակած նորերու պատրաստութեանը, նկատի ունենալով որ յաջող չեն եղած պատրաստածները։

Իպրահիմ Թալի բնիկ Հոմսցի է եւ ազգականը Հիւսնի Մեհմանի, որ բանտարկուած է դեռ մնծամաճակ կեղծ դրամներ պատրաստած ըլլալու յանցանքով։

ՍՈՒՏ ՎԿԱՑՈՒԹԵԱՆ ՊԱՏԻԺԸ

Դատարանը երեք տարուան բանտարկութեան դատապարտեց Միլաս Մեսուս անուն 55 տարեկան մարդ մը որ սուս վկայութիւն բրած էր ոճրի մը համար եւ յայտարարած որ ինքզինքն ոճրի գործադրութիւնը։ Վերջը սակայն հակացուած է որ ան սուս է եւ կաշառուած. որով դատաւորը իր արժանի պատիժը։

ՈՒՇԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՍԻՆԷՄԱ. ԱԼՖՕՆՍ

16 ՑՈՒՆՈՒԱՐ 1931, ՈՒՐԲԱԹ ՕՐ, ԿԻԱԿԻ ՆԵՐԿԱՅԱՑՆԵԼ,

Կովկասեան յեղափոխական կեանքէ առնուած

ԱՄԵՆԱՄԵԾ ԽՕՍՈՒՆ ՖԻԼՄԸ

ՃԵՐՄԱԿ ԹԵԻԸ

ԿԱՄ

ՀԱՃԼ ՄՈՒՐԱՏ

(Հեղինակ՝ ԹՕԼՍԹՈՅ)

Այս տիեզերահռչակ ֆիլմին կը մասնակցին Միչէլ Սթրոկոֆի տաղանդաւոր դերասանները Իվան Մոսժուքին և Ա. Շահխաթունի, որ իր ամենայայտնի խաղարկութիւնը ցոյց կուտայ այս ֆիլմով։

Գիները սովորական՝ 50 Ս. Դ. ցերեկներ 40, կիրակի կէսօրէ առաջ ժամը 10ին՝ 30 Ս. Դ.։

ՄԱՆՕԹ.— «ՃԵՐՄԱԿ ԹԵԻԸ», Կովկասեան ժողովուրդներու յեղափոխութիւնը կը պատկերացնէ ընդդէմ Նիքոլա Ցարին, որ աշխարհի բոլոր մասերուն մէջ գնահատուած և հիացում յառաջացուցած է։

INSTITUT DE BEAUTÉ

Yamilé

ՄԻՇԷԼ ՍԱՐԳԻՍԵԱՆ

ՍԱՓՐԻՋԻ ՆՈՐԱՀԱՍՏԱՏ ՍՐԱՀ

ՐԻԻ ՏԱՄԱՅ, ՔԱՐԱՔՈՆ ԱՊՏ, ՏՕՔԹ. ՄԵԼՔՈՆԵԱՆԻ ՆՈՐԱԿԱՌՈՑՑ ՇԷՆԳԻՆ ՏԱԿ

Ամենարդիական միջոցներով և մասնաւորաբար Փարիզէն բերուած մասէլի վրայ կը կատարուի կանանց համար օճիլասիօն, միզամբլի, քենքիւր, մենիւրիւլ, բեհիրիւլ և այլն և այլն, բոլորն ալ եյեքտրականութեամբ։

Առանձին բաժին մը ունի այրերու համար, ուր գտնցուսվ կրնան գտնել ամենայիք ճաշակներն անգամ. ամէն բան արդիական և մասէլի վրայ։

ԱՑՑԵԼԵՅԷՔ ՕԱԼՕՆ ԵԱՄԻԼԷՆ

ոան իրն է...

— Այո՛, դաշտերն ու անտառներն այ. հէ՛...

— Սառոյդ է, հաստատեց Օռժանթալի կոմսը, այսուհանդերձ խօսքը մինչև հոն տարած ըլլալուն համար յանձնաք գործեր է. սակայն, չեմ հաւնար թէ ինչ յետին նպատակ կը տեսնէք անոր այս ընթացքին մէջ...

— Ինչպէ՞ս... ըսել է որ դուք չէ՞ք կրնար Նրչարել զայն։

— Եթէ նպատակ մը կը տեսնեմ, այդ ալ գուցէ անոր «ընկերոջ» մը աղջկան վրայ ունեցած հոգածութիւնն է և ո՛չ ուրիշ բան... դուք լաւ գիտէք թէ՝ նա ինչպէ՛ս բարձր առումով կ'ըմբռնէ «ընկեր» բառին իմաստը։

Կոմսուհին հեգնական ծիծաղ մը արձակեց։

— Ի՞նչ խորունկ հոգեբանութիւն ունիք...

— Խնդրեմ, ծաղրանքով չի խօսիք, ըսաւ կոմսը աւելի խստութեամբ։

Այն ատեն նէ չկնայով իր զսպած բարկութեան գոհացում տալ դառն հեծկլտուք մը փրցուց։ Եւ այս վիշտին ծերունին անդամ կերպով դուրս սպրդած ըլլալով՝ նէ ազատօրէն կը հեկեկար ու դուրս կը թափէր իր տոնելաւոր բարկութիւնը։ Բայց կոմսը առանց ազդուելու շարունակեց.

— Երկար ատենէ մը ի վեր այս աղջիկը ձեզի անհանոյ կը թուի, բայց ինչո՞ւ, ուրեք չէք կրնար ասոր պատճառը ըսել։ Ցանդիմանութեան արժանի ի՞նչ կը գտնէք անոր վրայ։ Գիտցած եղէք որ երբէ՛ք, երբէք անոր նմանը չպիտի կրնանք գտնել, իսկ անոր հեռացումովը ծաք չատ բան պիտի կորսնցնէ։ Եթէ քիչ մը անոր մասին հետաքրքրուէիք, պիտի կրնայիք գնահատել թէ ինչպիսի մեծ ծառայութիւն մը կը մատուցանէ այս տղուն։

— Ի՞նչ. մոտերս համբորդութիւն ունիք։

— Այո՛, չատ մօտ օրերէն։ Ամէն տարուայ սովորութեանս պէս Եղանակին պիտի մեկնիմ։ Այսուամենայն, սիրելի՛ Ռէժիս, իմ մեկնումէս առաջ ձեզ ապաքինած տեսնելուս չատ լաւ առողջութիւն մը ունիք։

— Այո՛, իրաւունք ունիք։ Բացի կարգ մը հոգեկան նեղութիւններէն, որոնցմէ քիչ մը դժուար է ազատիլ, ա՛լ բան մը չունիմ։

— Ռէժիս, չե՞ս ուզեր քու ծերուկ բարեկամիդ սիրտդ բանալ եւ պարզել այդ նեղութիւններդ...

Ռէժիս կը պատասխաներ պատասխանելու երբ յանկարծ իրենցմէ երկու քայլ անդին կոմսուհիին կը ծու ձայնը լսուեցաւ։

— Ռէժիս, հայրդ կը հարցնէ որ վաղուան արշալոյսին համար չէ՞ք կրնար ինձ տրամադրել ձեր ֆոռան (ձիուն անունը)։

— Ո՛չ տիկին. որովհետև արդէն ուրիշին տրամադրած եմ զայն։

— Կարծեմ թէ անոր պէտք չունիք... ձեր հայրը ինձ ըսաւ նաև թէ դուք Իսաֆօին պիտի հեծնէք... Ֆոռան տիկին Ֆարնէսին տալ կը խորհիմ։

— Մեծապէս կը ցաւիմ այս մերժումիս համար։ Օրիորդ Մօտը պիտի հեծնէ Ֆոռանին վրայ։

— Ո՜հ, այդ ի՞նչ մեծ արգելք, կարծես անարգանք մըն է այս վերաբերմունքդ...

— Եւ ինչո՞ւ. արդեօք, տիկի՛ն։

— Ինչպէ՞ս կ'ուզէք թոյլ տալ որ դատարակուսին ազնիւ ցեղէ ձի մը հեծնէ, իսկ անդին հրաւիրեալ տիկին մը պատահական ձի մը... հանդուրժելիք բան չէ այս։ Օրիորդ Մօտը ձեզ մինչև այդ կէտին վրա՞յ հասցուց...

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՀԵՏԱՔՐՔՐԱԿԱՆ ԼՈՒԱՁԱՐԿ ՄԸ

Փարիզ.— Միջազգ. դիւանագիտական կամաւոր լսեց կոմս Ֆէլսի մէկ զեկուցը, այն դերի մասին, զոր պիտի կրնար կատարել Սարի հողատարը Երրորդի խաղաղութեան կազմակերպութեան մէջ։ «Ազգ. Դաշնակցութիւնը, դիտել՝ տուաւ բանախօսը, տէրը չէ իր բնակած հողին արգ, սեփականատիրութիւնը էական է վերապահութեան համար։ Ազգ. Դաշնակցութիւնը իր տեղը պէտք է ունենայ հետևաբար Սարի մէջ և այս տեսակէտը կը հաստատեն Գերմանիոյ, Ֆրանսայի, Սարի բնակիչներուն և Ազգ. Դաշնակցութեան շահերուն։»

ՊԱՊԱԿԱՆ ՅՐՁԱԲԵՐԱԿԱՆ ՄԸ

Հռոմ.— Պապը շրջաբերական մը հրատարակեց, 16,000 բառերէ բաղկացած, որով կը յիշեցնէ աշխարհի ամուսնութեան սրբութիւնը։ «Ամուսնութիւնը հաստատուածային հաստատութիւն մը, որ յաճախ ծիծաղելի կը դարձուի և կը նուաստացուի մարդոց կողմէ, ոչ միայն թատրոնին, շարժանկարին, գիրքերուն և բատիս ֆոնիներու մէջ, այլև իրենց սեփական կեանքին մէջ։»

Շրջաբերականը խստօրէն կը դատապարտէ ամուսնալուծումը, ազատ միութիւնը, ծնունդներու հակակշիռը և մայրութեան սրբութիւնը և կը շեշտէ «հնազանդութիւն» բառին պահպանման վրայ, կրօնական ամուսնութեան մէջ։ Պապը կը դատապարտէ «սեռերու չափազանցեալ դատարակութիւնը»։

Պապը կը ջատագովէ պետութեանց օժանդակութիւնը ի նպաստ մայրերու, դիտել տալով թէ վնասակար մը կը շնորհուի չամուսնացած մարդոց և անոնց սնունդներուն, բայց քիչ՝ անոնց որ օրինաւորապէս միացած են իրարու հետ։

ՏՕԲԹ. ԷՔԵՆԷՐ ԵՒ ՕԴԱՆԱՒԱՑԻՆ ՍՊԱՍԱՐԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Քրիսթիսանֆէլ.— Եւրոպայի և հոյանտակ Հնդկաստանի միջև օդանաւի սպասարկութեան մը հաստատումը նախատեսուած էր Տօքթ. Էքենէրի կողմէ, նախ քան դէպի Մ. Նահանգները մեկնիլը։

Տօքթ. Էքենէր յայտարարեց թէ հոյանտական շրջանակները մեծ կարեւորութիւն կը ընծայեն Ճաւայի համար։

Կը ծանուցուի թէ այս շրջանակները 30 միլ. մարքի հանգանակութիւն իր կը պատրաստեն այս ծրագրի իրականացման համար։

ՊՐՆ. ՎԵՆԻԶԷԼՈՍԻ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Հռոմ.—Յունաստանի վարչապետ պրն. Վենիզելոս տեսակցութեան մը կէզ յայտարարեց թէ խաղաղութեան համար ոչ մէկ սպառնալիք կայ և թէ պրն. Մուսոլինիի հետ իր խօսակցութիւնները իրեն այն համոզումը տուած են թէ Իտալիա աւելի քան երբէք խաղաղ քաղաքականութեան մը կը հետևի։

Երէկ իրիկուն Պրն. և Տիկ. Վենիզելոս իրենց հետևորդներով, Հռոմէն մեկնեցան մէջ ոգեւորեցան անոնք Պրն կրանտիի ինչպէս ալ ուրիշ անձնաւորութեանց կողմէ։

ԹՐՔԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԻ ՄԸ ԸՆԿՂՄՈՒՄԸ

Պոլիս.— Փոխադրական թուրք շոգենաւ մը (Կիլիճեմայ), որ ժամանակին ամերիկեան համբաւոր (Ճերմանիկ) շոգենաւն եղած էր, հինգշաբթի օր ընկղմեցաւ Մարմարայի մէջ, Հորաիարոսին մօտ։

12 ԿՐՕՆԱՒՈՐՈՒՀԻՆԵՐ ԳՆԴԱԿԱՀԱՐՈՒԱԾ ՍՈՎԻԷԹՆԵՐՈՒ ԿՈՂՄԷ

Վարշաւիա — Լեհական թերթերը, Մոս ուալէն կ'իմանան որ սովիէթական իշխանութիւններու հրամանով այդ քաղաքին մէջ քարերու վանք մը գտնուած է ու 12 կրօնաւորներ կարճ հարցաքննութիւնէ մը վերջ, մահուան դատապարտուած են ու գնդակահարուած։

Ուրիշ վարք մը ևս գտնուած է ու շատ բը քահանաներ ձերբակալուած։

ՍԹՔԱԼԻՆ

Սթալին՝ ոչ յաջողութեամբ, որով գոռ բ. եկաւ վերջերս իրեն դէմ մղուած պայքարէն, նոր վերելք մը բրաւ դէպի տիրապետելու իրեն անհրաժեշտ։

Սթալին, ինչպէս լսանի է, վրացի է, բայց անարդ թէ մայրը և թէ կինը հայեր են։ Կը պատմուի թէ Սթալինի մայրը, առկէ 4-5 տարի առաջ, կոմկասէն Մոսկուա կ'երթայ զաւակը տեսնելու։ Մեր և գուցէ անկրկնելի հինգ իր զաւակի մասին յաճախերէն վարժուած է երևակայել զայն ոտ կեճամուկ հագուստներու մէջ։ Մոսկուա հասնելուն, երբ իր զաւակը կը տեսնէ հասարակ պլուզի մը մէջ, հիասթափ կը դառնայ։

— Էսիրցէ՛ թագաւոր կուլի պլոգի մէջ։

Յարենաւորման գործավար Մի. Էլ սն մասիկ մէկ ազգականն է Սթալինի։

ԿՆՈՋ ՄԸ ԴԱՏԸ ՓՈՒՐՓՈՅ ԴԷՄ 50 000 ՏՈԼ. ԿԸ ՊԱՇԱՆՁԷ ԱՄՈՒՍՆՈՅՆ ԵՒ ԴՍՐԵՐ ՀԱՄԱՐ

Ֆիլատելֆիոյ (Իվնինկ Պուլլթին)ի մէջ կը կարդանք որ Տիկ. Մաուէ Հոխշթայն արտաքին գործերու բաժանմունքիզ մէջոցով 50 000 տոլարի դատ պիտի բերէ Թուրքիոյ դէմ իր ամուսնոյն մահուան և իրենց գոյքերու գրաւման համար։

Երբ Մ. Նահանգները պատերազմ յայտարարեց Գերմանիոյ դէմ 1917ին՝ Տիկ. Հոխշթայն և իր ամուսինը՝ Ռաբբի Աբրահամ Հոխշթայն իրենց հինգ զաւակներով կն գտնուէին Երուսաղէմ։ Մ. Նահանգներու պատերազմի մտնելէն անմիջապէս եռք՝ թուրք կառավարութիւնը կը հրամայէ որ բոլոր ամերիկեան քաղաքացիները փոխադրուին Սիւրիա։ Ռաբբի Հոխշթայն և իր ընտանիքը բաւական երկար ժամանակ պահուած կը մնան։ Թաղասդը կը մտանուի, Ռաբբին կը ձերբակալուի և արտորի մէջ տանջանքներու և չարչարանքներու չդիմանալով կը մեռնի Դուսարերէն մին, Փըրանունով, կը մեռնի երբ իր հիւանդութեան մէջ կը տեսնէ հօրը ձերբակալութիւնը և խոշտանգումները։

Միւսդուսարը, Լիա, վախէն և սոսկումէն կը խենթանայ, և այդ պատճառով այժմ կը գտնուի Երուսաղէմի Եգրաթ Նոշիմ խենթանոցը։

Ռաբբի Հոխշթայն ծնած էր Ռուսիա, բայց Ամերիկա եկած էր 14 տարեկան հասակին, և ընդունած ամերիկեան քաղաքացիութիւնը 1889ին Ապա՝ 30 տարի առաջ իր ընտանիքին հետ կը մեկնի Երուսաղէմ, ուր երկու խարի յետոյ կ'ամուսնանայ Տիկ. Հոխշթայնի հետ։

Ռաբբի հոխշթայն մասնաւոր կայազադրութեամբ մը կը պահէր իր քաղաքացիութիւնը, որով ետեւ ինքն էր միակ զօրավիգը՝ հօրը, որ կոր էր։

Դատը, որ նկատի պիտի առնուի Թրքօ-ամերիկեան խառն ատեանի կողմէ, հիմնուած է 1929ի հոկտ. 1ի զաշնագրին վրայ, որ ինքնուած է Մ. Նահանգներու և Թուրքիոյ միջև։

ՏՔԹ. Մ. Ս. ՏԱՔԷՍԵԱՆ

Նախկին ներքին բժիշկ ԹԱՂԱՊԵՏ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻՆ
Այժմ մնայուն բժիշկ St. ELIE ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻՆ

ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԵԱՆ ԺԱՄԵՐ
ՆԱՀԻՐ ՈՍՏԻԿԱՆԱՏԱՆ ԴԻՄԱՑ ԻՐ ՓԼԻՆԻՖԻ ՄԷՋ

Ամեն օր (Կէսօրէ առաջ 10—12
(Կէսօրէ վերջ 1 — 3

ԾՆԹ.— Հինգշաբթի եւ շաբաթ կէսօրէ վերջ ազատ
հիւանդներուն ձրի։

ԾԱԽՈՒ ԱՐՍԱ

Պէյրութի լաւագոյն շրջաններէն Մար Մըխայէլ եկեղեցիին շուրջ ծախու է հող մը. ուզողներուն կը ծախուի թէ փոքր և թէ մեծ կտորներով և յարմար պայմաններով։

Փափաքողները պէտք է դիմեն՝
Պ. ՍԱՐԳԻՍ ԱԻԱԳԵԱՆԻՆ

ՏՔԹ. ԳԵՈՐԳ ԿԷՐԿԷՐԵԱՆ

Վկայեալ Lauréat նախկին Interne եւ այժմ մնայուն բժիշկ Ֆրանսական հիւանդանոցի *աչքի, քթի, կոկորդի, ականջի, և գլխու հիւանդութիւններու բաժնին։* Հիւանդ կ'ընդունի կէս օրէ վերջ ժամը 2—6 իր գլխաւոր մէջ Rue de Damas, N° 15, ի հարկին հիւանդներ ուղղակի հիւանդանոց կ'ընդունուին իր կողմէ տրուած մուտքի բաբաղով։ Վկայեալ ազատներ ձրի։

— ՈՍԿԻ ՄԿՐԱՏ —

ԴԵՐՁԱԿԱՏՈՒՆ
(AUX CISEAUX DORÉS)
ՀԱՆՐԻ ՃԷՆԱՊԵԱՆ
ԺՕՐԺ ԲԻՒՐՕ ՓՈՂՈՑ ԹԻՒ 63

Ամենաարդիական նորաձեւութեանց համաձայն կը պատրաստէ արանց և կանանց ամէն տեսակ ֆուֆիւմներ, շապիկներ, բիժամաներ, բուլէթի հագուստներ, ռոպ տի շամպրներ եւայլն եւայլն, ՄԱՏՉԵԼԻ ԳԻՆԵՐՈՎ։

Նորաձեւութեան նախանձախնդիր ամէն օրիորդ կամ տիկին, երիտասարդ թէ չափահաս, իրենց նուրբ ճաշակներուն գոհացում պիտի գտնեն այս դերձակատան մէջ։

Ունի ամէն տեսակ կերպասեղէններու ճոխ մթերք։

Դերձակատունը բաց է գիշեր թէ ցերեկ՝ ամէն ժամին։

Անգամ մը միայն փորձեցէք համոզուելու համար։

— ՏՔԹ. Ա. ՊԵՋՃԵԱՆ —

ԲԺԻՇԿ — ՈՒՍՈՒՑԻՉ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԻ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻՆ

ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԵԱՆ ԺԱՄԵՐ՝ 7—9 կ. Ա. ԵՒ 1—5 կ. Վ.
ՃԱՆՊԼԱԹ, ՊԷՅԹ ՎԱԼԻ,
ՖՐԱՆՍ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻՆ ԴԻՄԱՑԸ
Շաբաթ օրերը վկայեալ ազատներուն համար ձրի։

المطبعة الوطنية
بيروت — البور « وراء محلات اورزدي باك »
صاحبها : خليل صنبه
تطبع الكتب والجرائد والمجلات والاشغال التجارية وكل
مواد طبعه باحرف جميلة وطبع متقن واسعار معتدلة
طبعت في المطبعة الوطنية * بيروت « البور »

ՄԱՐԴԻԿ ԻՐԵՐԹՔԱԼԵԱՆ

ԻՄ ՍԻՐԱՍԻՍ ԱՒԻ ՍԱՔԵՐԻՆ Ն !?!

Մև աչքերուդ գերին եմ ես
Ուրկէ արևն է ծագեր,
Ու չի գտած բոյն մը ուրիշ՝
Եկեր իմ սիրտս է ծակեր։
Չեմ գիտեր ո՞ր ձեռքն է շիներ
Հմայքն անուշ աչքերուդ՝
Որ կ'երևայ նկարիդ մէջ՝
Ջերթ ճառագայթն լոյզերուդ
Լեռնի՞ն է Ղէ բնութեան
Գլուխ-գործոցն այդ ռնչաղթ
Ուրկէ նուէր մը կ'սպասեմ
Ըլլայ ծնունդ կամ կաղանդ։
Բոցավառող այս սէգոնին
Եղր ձմեռ է կամ աշուն,
Կոգևոր ուին նորոմ սկ մեր տան
Համեստ կատուն և կամ շուն
Կը ցատկտեն իրարու հետ
Հարևանի մը տանիք,
Ու անվարան կ'ոսկեզծիւրին
Ամէն համեստ ընտանիք։
Այդ ապրումը ինչ ապուռ է...
Ամէն ատեն ուշ ու կաղանդ...
Համբոյրիդ տեղ առուր նկարդ
Լեռնակեր տ... մեծ տաղանդ...
Բոց աչքերուդ կարօտն ունիմ
Երջանք, հանուինք ես ու դու՝
Մէկ-մէկ նկար... մեր Լեռնին
Վայելենք շուտով վաղ առաւ։
Ֆօթօ-Լէօն—Պապ Իտրիս
Քափիւսիններու եկեղեցիին դիմացը

ՏՕՔԹ. Ե. ՃԻՏՋԷՃԵԱՆ

ԲԺԻՇԿ-ՎԻՐԱԲՈՅԺ

Նախկին Interne՝ այժմ՝ Chef de Clinique Ամերիկեան հիւանդանոցներու վիրաբուժական բաժնի։

Դասաւանդ Ամերիկ. համալսարանի վիրաբուժական դասընթացքներու.

Հիւանդ կ'ընդունի՝ ամեն՝ օր՝ կէսօրէ վերջ, ժամը 2—6 իր անձնական գրասենեակը, Rue Georges Picot, Տօքթ. Նուխոյի՝ աբարբրմանին մէջ։

Վիրաբուժական հիւանդներ իր կողմէն կրնան Ամերիկեան հիւանդանոց ընդունիլ։

Առանց խորութեան՝ ամենազգի՝ ազատներու՝ ձրի։

Զապասուած Պահուն Կուգայ Բախտը

Զէմ ապասեր հիմա. չէ՞...Անհաւասիկ փափաստը...

ՄԵԾ ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆ
ԻՆՊԱՍ ՍԼԺԵՐԻՈՅ ԱՂՔԱՏԱԽՆԱՄԻՆ (ՕՊԱՆ)

ՄԵԾ ՊԱՐԳԵՒԸ 100,000 ՖՐ.

ՈՒՐԻՇ ՊԱՐԳԵՒՆԵՐ՝— 25 000. 15,000. 5,000Է ԵՒԼՆ. ԵՒԼՆ.

Տոմսին գինն է ս. դ. 12 ու կէս։ Վիճակահանութիւնը տեղի պիտի ունենայ 9 Մարս 1931ին։

25 տոմսեն աւելի ուզողներուն փոքր ծախք մը վրայ։

Տոմսերը կը ծախուին՝ Պէյրութ՝ Պօռսային մէջ մեր գրասենեակը եւ մեր գործակալ պր. Պարթեւ Անանեանի մօտ։

Մ. ԿԱՊՐԱՇ ԵՒ ԸՆԿ.

Ընդհ. ներկայացուցիչ՝ Հոգաստարեալ երկիրներու մէջ

ԾՆԹ.— Պէյրութի՝ ինչպէս եւ Սիւրիոյ միւս քաղաքներուն մէջ գործունեայ գործակալներ կ'ուզուին։ Տեւական եւ գոհացուցիչ գործ։

ԳՈՐԳԻ ՄԵԾ ԳՈՐԾԱՏՈՒՆ

ԵԹԷ ԿՈՒԶԷՔ ԿԱՀԱՒՈՐԵԼ ՁԵՐ ՏՈՒՆԵՐԸ

ԱՄԵՆԱԸՆՏԻՐ ԵՒ ՃՈՇԱԿԱՒՈՐ ԳՈՐԳԵՐՈՎ
ԱՑՑԵԼԵՑԷՔ ԾԱՆՕԹ ԳՈՐԳԻ ՎԱՐՊԵՏ ԵՒ ՄԱՍՆԱԳԷՏ

Պ. ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԹՈՇՃԵԱՆԻ
ԴՈՐԳԻ ՄԵԾ ԴՈՐԾԱՏՈՒՆԸ

ուր պիտի գտնէք պաշարտատ և ապսպրանքով ամեն տեսակի և չափի գորգեր, որոնք Եւրոպական և Ամերիկեան հրապարակներու վրայ գնահատուած են։

Նիր Իսք Ռիլիֆի նախկին Ղազիրի գորգի գործատան բոլոր տեղեկութիւնները փոխադրուած են Պ. Թաշճեանի,

ԷՃՐԷՖԻԷԻ ԳՈՐԳԻ ԳՈՐԾԱՏՈՒՆԸ

THE ROYAL MAIL LINE
ԲՕԵԼԼ ՄԷՅԼ ԼԱՅՆ

ԵՒ

ԻՍԹԸՐՆ ՄԷՏԻԹԷՐՐԱՆԻԸՆ ԷՔՍԲՐԷՍ ԼԱՅՆ ԼԻՄԻԹԷՏ

Կանոնաւոր մեկնումներ Պէյրութէն՝ Լառնաքա, Լիմասոլ, Բօրթ—Սայիտ Աղէքսանդրիա, Փիրէ և Մարսէյլ։

ՊԷՅՐՈՒԹԷՆ—ՄԱՐՍԷՑԼ 8 ՕՐԷՆ ՄԻԱՑՆ

Պէյրութէն մօտաւոր մեկնումներ				Շերպուրկէն մօտաւոր մեկնումներ			
Էշիժէնիա	10000	թոն	6 Հոկտ.ին	Ոլմանիզորա	27000	թոն	10 Հոկտ.ին
Ասպազիա	10000	=	16 =	Տեսիա	22000	=	11 =
Էշիժէնիա	10000	=	27 =	Ալմանզորա	26000	=	24 =
Ասպազիա	10000	=	6 Նոյմ.ին	Տեմերարա	22000	=	25 =
Էշիժէնիա	10000	=	17 =	Արլանզա	27000	=	6 Նոյմ.ին
Ասպազիա	10000	=	27 =	Ասքուրիաս	26000	=	20 =
Էշիժէնիա	10000	=	8 Դեկտ.ին	Տարրո	22000	=	22 =
Ասպազիա	10000	=	18 =	Ալմանզորա	27000	=	4 Դեկտ.ին
Էշիժէնիա	10000	=	29 =				

Աւելի մանրամասն տեղեկութեանց համար դիմել՝

Ա. ՊԵՏՐՈՍԵԱՆԻ

Սիւրիոյ և Լիբանանի ինչպէս նաև Արևելքի Ընդհ. ներկայացուցիչին

Ամբոխ Փոշ—Պէյրութ
Հեռաձայն՝ 9.06
Հեռագիր — ARBED

Նամակատուփ 895 Պէյրութ

Ռէժիս արհամարհանքով անոր երեսը նայեցաւ։

— Նոյնիսկ նէ այս մասին դեռ քանէ մը տեղեակ չէ... տիկի՛ն, դուք որոշած էք որ նէ Ժաքին ձիւն հեռնի։ Իսկ ես անոր Քօռան յանկացուցի, որը ամենայարմար քայլերը ունի Ժաքի ձիւն հետևելու համար։

— Իրա՞ւ է, բաւ պրն. տը Սիրէդ, պէտք է այդ կէսն ալ նկատի առնել։

— Եւ անկասկած ուրիշ բաներ ալ, ընդմիջեց կոմսուհին չար ժպիտով մը... կարեմ թէ այս քաները կարգադրողը ու անոնց մանրամասնութիւնները որոշողը միակ ես պէտք է ըլլամ։

— Սակայն, որո՞ւ կը պատկանի Քօռան, տիկի՛ն,

— Ձեզի կը պատկանի, գիտենք ատիկա... բայց, ո՛չ, Ռէժի՛ս, հաղար անգամ ո՛չ. այս ընթացքը այսպէս չի կրնար շարունակուիլ, և չեմ ուզեր որ շարունակուի։

— Տիկի՛ն, դուք ինձ կը հարկադրէք որ ակամայ ձեզ յիշեցնեմ թէ՝ վարը ձեր կատարելիք ձիարշաւի դրօսանքները իմ սեփական դաշտերուս վրայ ու անառներս մէջ պիտի կատարէք ու եթէ ինձ...

— Ի՞նչ յանդգնութիւն, գոչեց նէ զայրացած, այս ամէնը ձեր հօրը պիտի տեղեկացնեմ։

— Այդ ձեր գիտնալիք բանն է, տիկին։

Եւ Ռէժիս հեռացաւ անոնց քովէն.

— Կը կարծէ՞ք որ այսպիսի նախատանքի մը առջև գտնուելէս վերջ կոմսին չտեղեկացնեմ, շարունակեց կոմսուհին կատաղութեամբ։

— Եւ սակայն պարտիք, յանդ...

— Որ այդ դաւանիթ աղջկան աղաղ ասպարէզ ձգեմ։

— Այդ դժբաղդ աղջիկը ան կերպ մի՛ հայածէք... Ռէժիս հիմա ձեզի բան... արդէն. նէ բանէ մը տեղեկութիւն չունի։

— Մինթէ կը կարծէ՞ք որ հաւատամ։

— Ուրեմն դուք սխալ ճանչցած էք զայն։

— Հօրեղբա՛յր, դուք ինձմէ աւելի լա՞ւ կը ճանչնաք զայն, ցոյց տուէք մէկը որ կարենայ պարծենալ թէ այս արտակարգ ու վտանգաւոր էակը լաւ ճանչցած ըլլայ...

— Վտանգաւո՞ր... զաւա՞կս, ի՞նչ մեծ բաներ կը գործածէք...

— Այո՛, ինձ համար վտանգաւոր. եւ որ անոր այս տունէն հեռացուիլը կը փափաքիմ, պիտի յաջողէի իմ փափաքիս մէջ, եթէ սա...

Նէ չի կրցաւ աւարտել իր խօսքերը, որովհետև կոմսը ներս մտաւ։

Հիմա Ռէժիսին հանդիպեցայ որ ինձ ըսաւ թէ դուք ինձ խօսելիքներ ունիք.

— Այս ծաղրա՞ն՝ն ալ իր բրածներուն վրան աւելցուց։

Եւ կատարեալ դերասանուհի մը արուեստով նէ կոմսին պատմեց քիչ առաջուան միջադէպը։ Կոմսը անհամբեր ու յօնքերը պոտած զայն մտիկ ընելէ յետոյ

— Դուք միշտ ամէն բան կը չափազանցէք, բաւանոր վերջապէս։

— Հօրեղբօրս հարցուցէք թէ պատժածներուս մէջ չափազանցութիւն կա՞յ։

— Է՞ զաւա՛կս, դուք խնդիրը ինծի երևցուցէք չա՞տ աւելի խստութեամբ ու տարբեր կը դիտէք, մեզմացուց ծերունին քիչ մը նեղսրտած, չատ ջղայնոտած էք և ամէն բանին չափազանցուած երեւոյթ մը կուտաք։ Ասկէ զատ, ինչպէս որ ինքն ալ ըսաւ, Քօ-

ՍԱԿԱՐԱՆ ՊԷՏՐՈՒԹԻ

14 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1931

	Ոսկի գրմ.	Սուրիկ.
Եգիպտկ. Ցղնաղրմ.	115	632 50
Անգլիկն. »	112	617
Տօլար »	23	126 50
Թրքական »	10 75	59
Պանք Օթոման	27	148 50
Իտալական Լիր 100		662
Ցունական. Տրախմի 100		160
Անգլկ. ոսկի	111	615
Ֆրանս. »	87 50	480
Օսման. „	100	550
Արծաթ մէջիտ		34
Գրէտի Ֆօնս. Ա.	13 50	
„ „ Բ.	12 00	
„ „ Գ.	11 75	

Սեիֆէրեան եղբարք Բիւ Ֆօս